

פרט י כ ל מס.נ/ג

מישבת ועדה החוקה, חוק ומשפט
ירושלים, יום ד', ח' נש"ת תשי"א - 11.4.51

חברי הוועדה הנוכחים:

- נ. ניר - היו"ר
- ב. איזנשטט
- ע. אסף
- י. בר-יהודה
- ד. בר-רב-האי
- י. בדר
- מ. בן-עמי
- י. בורג
- ה. ברגר
- ב.צ. דינבורג
- י. דובדבני
- י. הררי
- ח. טובי
- ק. כהנא
- י. כסה
- י. למ
- א. לנקין
- י. מרלין
- א. פרמינגר
- י. קליבנוב
- ח. רובין
- א. ח. שאג
- א. תבורי.

מוזמנים:

- א. צילן - משרד הפנים
- א. ידן - המשנה ליועץ המשפטי
- ח' אלופי - משרד הפנים.

אלוף-משנה א. מויאל
רב-פרן רנון.

הישיבה נפתחה בשעה 08.40.

תיו"ר נ. ניר:

אני פותח את הישיבה.

ע.ע.

היו"ר נ. ניר:

אנו עוברים עתה להצעות התיקונים שהוגשו

ע"י משרד הבטחון. אנו עומדים בסעיף 3 של

ההצעות המקביל לסעיף 22 של חוק הבחירות.

3. בסעיף 22, בסוף פסקה (ב) תורספנה המלים
הבאות:

"תכיל רשימת מועמדים שמו של חייל,
לא תפרט הרשימה את משלוח ידו, מקום מגוריו
וכתובתו. במקום פרטים אלה תופענה, אחרי
שמו, המלים "חייל צ.ה.ל.".

י. בר-יהודה:

האם אפשר לכתוב את מקום מגוריו וכתובתו

הקודמת, כלומר הציבילית, של החייל?

אלוף משנה א. מויאל:

אני חושב שכן.

א. ידין:

לאחר שבאי-כוח משרד הבטחון אינם מתנגדים

לכך שגם לגבי החייל יהיה כתוב מקום מגוריו,

נשארת רק שאלת משלוח ידו, ואז אפשר להוסיף: לגבי מועמד שהוא חייל

בצבא ההגנה לישראל, יצויין כמשלוח ידו שהוא חייל.

אלוף משנה א. מויאל:

אני רוצה לציין כי ישנם בצבא חיילים רבים

שאינן להם כתובת ישראלית קודמת.

ד. בר-רב-האי:

אני מציע שבסעיף זה יהיה כתוב: במקרה של

חייל, תצויין כתובתו האזרחית הקודמת

ומשלוח ידו: חייל בצבא ההגנה לישראל.

היו"ר נ. ניר:

אני חושב שאפשר לקבל את הצעתו של טר ידין.

אני עובר לסעיף 30 של חוק הבחירות לכנסת

השנייה, פסקה ג'.

"4. בסעיף 30 פסקה (ג), אחרי המלים "מקום הקלפי" תבואנה המלים הבאות:

"מדת לקלפיות המיוחדות לצבא".

י. בר-יהודה:

אני מסכים כתנאי שיהיה כתוב מה הסדר לגביהם, אם כי אבין מסכים שלא יפרסמו את זאת מחוץ לצבא.

א. ידני:

ישנה הצעה שזה לא יאמר בסעיף 30(ב) אלא בסעיף 51(א). לצבא אין התנגדות לעשות זאת בצורה כזו.

היו"ר ג. גיר:

אנו עוברים לסעיף 51 של חוק הבחירות לכנסת השניה,

"5. סעיף 51(א) יימחק ונקומו יבוא:

"חייב רשאי להצביע בקלפיות מיוחדות לצבא

שמקומותיהן יקבע נציג ראש המטה הכללי."

אלוף משנה א. מורחל:

אנו מבקשים להכניס באופן מפורש את השרות

הסדיר או שרות הקבע. שרות סדיר, בהתאם לחוק

שרות הבטחון, הוא רק מה שנקרא שרות חובה. כפי שאתם יודעים, משרתים

בצבא מספר אנשים לפי חוזים. אלה הם המשרתים שירות קבע. לכן, בסעיף

א' כתבנו שירות קבע. בעדר שירות אחד, שלא הזכרנו, והוא שירות מילואים.

בדרך כלל אין אנו רוצים שהמילואים יתערבבו יחד עם החיילים. אבל אתם

בוראי יודעים שבמשך השנה הבאה המילואים ישתתפו ביחד עם הצבא הסדיר בפעולות

הבטחון השוטף של המדינה * הם ייכנסו לתפקידים ביחד עם אנשי הצבא. אנו

לא רצינו שאנשי המילואים יצביעו בקלפיות אזרחיות לאחר שיצביעו בקלפיות

הצבאיות. אנחנו מבטיחים לאנשי הכנסת שלא צאצא באותו יום בחירות שום איש

מילואים ליום שירות, אבל לא נוכל לשחרר את אלה, שיהיו באותו יום בתוך

הסדרה של השירות הרצוף, של שלושים או שלושים ושבעה יום, כפי שחוק שירות

הבטחון קובע. אנשים אלה, כמובן, שלא יוכלו לחזור הביתה ולבחור בקלפי

האזרחי שלהם, אלא הם מוכרחים לבחור בקלפיות הצבאיות.

י. בר-יהודה:

באיזו מידה יבלבל הדבר את יכולת הניקודת שלנו במקום

הרגילים?

אלוף משנה א. מויאל:

זה לא יבלבל - כי הם יבחרו בשתי מעטפות.

א. ידני: הייתי פותר את הנקודה הזו בצורה כזאת, שבסעיף 4 לא הייתי מבחין בין אנשי הצבא, אלא אומר חיילים בשירות סדיר ובשירות קבע. כחלק השני הייתי אומר שזה כולל שירות קבע ושירות סדיר וגם שירות מילואים, מכיון שהפרק הזה ממילא חל על יום הבחירות. אם כך, חושבני/ שאין צורך להבחין הבחנה של שירות פעיל או לא פעיל. לגבי הפרק זה כולל גם את שירות המילואים, וחושבני שהצורה הזו מספקת.

הינ'ר ג. ניר: חושבני שאנו יכולים לקבל הצעה זו.

י. בר-יהודה: איני יכול להסכים לכך שרק צאיג ראש המטה הכללי יקבע את מקום הקלפיות המיוחדות. הוא יכול לקבוע זאת בהתייעצות עם ועדת הבחירות המרכזית. אבל איני יכול לפגוע, מבחינה פרינציפיונית בדבר הזה, שועדת הבחירות המרכזית קובעת. אני מחכים שועדת הבחירות המרכזית תקבע את המקומות של הקלפיות המיוחדות בצבא, לפי המקומות שיוצעו לה על ידי נציג הרמטכ"ל.

א. תבורי: אני תומך בדבר זה, אלא אם נשמע הסברה מנא-כח הצבא שאין הם רוצים למסור את כל המקומות, את כל המפה, לשלושים חברי ועדת הבחירות המרכזית. אני כשלעצמי מסכים לדעה זו.

אלוף משנה א. מויאל: איני יכול להסכים לזה, מפני שאין אפשרות להציג בפני ועדת הבחירות המרכזית את מפת מקום ריכוזם של כל אנשי הצבא לכל חילותיו. יש לנו מחנות שאין באפשרותנו להצביע על מקומותיהם, וחבינו שזה בלתי אפשרי. נציג המטכ"ל יקבע את המקומות של הקלפיות האלה, בהתאם ליפוי-כח שאתם אנשי הכנסת, האזרחים, מטילים עליו.

י. בר-יהודה:

לא זו התשובה. אנו אומרים, שההפרעות הן לא של
בא כוח השלטון אצאצא המצב הממשלתי, אלא שלועדה
המיוחדת שנבחרה לשם העברת הבחירות.

אלוף משנה א. סוצאל:

אנו מסכימים שהמקומות ייקבעו על ידי יושב ראש
ועדת הבחירות המרכזית, לפי המלצת הרמטכ"ל.

י. בדר:

אני מציע שנקבל את הצעת הצנא, עם תוספת: אלא
אם ועדת הבחירות המרכזית תחליט אחרת. אם אינכם
רוצים בהצעה זו, אני מציע שהדבר ייקבע לפי המלצת הרמטכ"ל, על ידי היושב
ראש עם הסגנים.

י. סלינגר:

אם אנשי הצנא דואגים כל כך שמקומות הקלפי לא
יפורטמו ברבים - כיצד הם מתארים לעצמם שאפשר
יהיה לשמור זאת בסוד, בשעה שועדת הקלפי תצטרך לבדוק את המעטפות שנתקבלו
ממקומות אלה.

א. ידין:

הם יקבלו רק את מספרי הקלפי.

ה. טובי:

ועדת הבחירות המרכזית תמנה גם בצורה טופית
את חברי ועדת הקלפי בכל מקום - כיצד ייעשה הדבר?

היז"ר ג. ניר:

זוהי שאלה נפרדת. מאשרים את שמות האנשים ולא
המקומות.

אלוף משנה א. סוצאל:

אנחנו מסכים להצעה אלטרנטיבית שהמקום ייקבע על ידי
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, לאחר התייצעות
עם הרמטכ"ל.

י. בדר:

איני מסכים לשיטתו שאין בע אימון לדוב ועדת הבחירות
המרכזית. חושבני, שהצעותי הן הוגנות בהחלט.
אני מציע שידון לפי צל סדר סעיפי/בחירות ולא רק
ההצעה לא נתמלה.

בתיקוני הצנא.

אני מציע שועדת הבחירות המרכזית תחליט על כך יחד
עם המטכ"ל.

ת. טובי:

אני מבין, שכולם מסכימים לכך שהדבר ייעשה בהמלצת
המטכ"ל. אני מעמיד להצבעה את ההצעות שהושטעו כאן.

היו"ר נ. גיר:

ה צ ב ע ה

- בעקבות ההצעה שועדת הבחירות המרכזית קובעת - 5 קולות.
- ראש
בעד ההצעה שיושב/ועדת הבחירות המרכזית קובע - 9 קולות.
- בעד ההצעה שהיו"ר והסגנים קובעים - 8 קולות
- בעד ההצעה שהיו"ר קובע, אלא אם כן תקבע ועדת
הבחירות המרכזית אחרת - 6 קולות

- בעד ההצעה שהיו"ר קובע - 9 קולות
- בעד ההצעה שהיו"ר והסגנים קובעים - 7 קולות.

ה ו ת ל ט

שבמקום סעיף 51(א) יבוא הסעיף הבא:

" חייל ראשי להצביע בקלפיות מיוחדות לצבא
שמקומותיהם ייקבעו בהמלצת נציג ראש המטה
הכללי, על ידי היו"ר ועדת הבחירות המרכזית."

אני מבקש לרשום לי את ההסתייגות הבאה:

י. גדר:

"... שמקומותיהם ייקבעו בהמלצת נציג ראש

המטה הכללי, על ידי היו"ר ועדת הבחירות המרכזית, אלא אם כן תקבע ועדת
הבחירות אחרת."

אני רשום לי הסתייגות:

י. בן-יהודה:

"... ייקבעו בהמלצת נציג ראש המטה הכללי על ידי

היו"ר והסגנים..."

אני רושם לעצמי הסתייגות:

ג. סדר:

"... ייקבעו בהסלצת נציג ראש המטכל על ידי ועדת הבחירות המרכזית."

בסוף סעיף 51 הם מציעים להוסיף את הפסקה הבאה:

ז. סדר ג. גדר:

"בשעות ההצבעה לא יימצא אדם בתחנת הקלפי המיוחדת לצבא זולת חברי ועדת הקלפי, חברי ועדת הבחירות המרכזית, נציג ראש המטה הכללי או בא כוחו, בוחרים שהותרו להיכנס לשם ההצבעה, שר הפנים או בא כוחו וחיילים הורושים לדעת ועדת הקלפי לשמירת הסדר."

בסעיף זה הוכנסו נציג ראש המטה הכללי או בא כוחו,

ההבדל הוא בזה, שבסעיף 32 אין חברי ועדת הבחירות המרכזית ושם כתוב שוטרים כאן חיילים. שם כתוב משקיפים - וכאן אין משקיפים.

נוכל אולי להצביע על סעיף זה בלי דיון.

הועדה אינה יכולה להחליט שאין דיון.

ג. סדר:

אין כאן שאלה של כפייה על מישהו. דבר כזה יכול להיעשות

ג. סדר-ההודעה:

בהסכמה כללית ואין בכך כל תקדים. עו עתה עוד לא עשה

זיו"ר דבר זה, מבלי לשאול תחילה את הועדה.

לא ייתכן, שבחדר הקלפי יימצאו קצינים או הרמטכל או

ג. סדר:

בא כוחו, לאחר שהחלטנו שבועדת הקלפי ישבו חיילים עד

ידרגת סמל.

ה ו ח ל ט

לקבל את ההצעה להוסיף את הפסקה הנ"ל.

אני רושם לעצמי הסתייגות - אני מתנגד לכך שיימצא

ג. סדר:

בחדר הקלפי קצינים.

(אחרי כן רשמה רל).

בסעיף 62(ב) האומר: "חיל המצביע

חיו"ר נ.ניר:

בקלפי לחיילים ישים את המעטפה הנזכרת

בסעיף 34 לתוך מעטפה שניה, וועדה הקלפי חזין על פני המעטפה החיצונית
את שם המצביע ואת מספר רישומו לפי פקודה מרשם החושבים, תש"ט-1949,
מציע משרד הבטחון להוסיף: "ואת כל הפרטים האחרים שייקבעו בהתאם
להוראות שיוצאו ע"י ועדה הבחירות המרכזית בחוקה סעיף 66(א)(3).

התוספת נחקבלה.

בסעיף 62(ג) האומר: "ספירת הקולות של

אלה שהצביעו בקלפיות לחיילים תהיה בוועדה הבחירות המרכזית באופן שחקבע
הועדה" מציע משרד הבטחון להוסיף: "או בכל מקום אחר שייקבע ע"י ועדה
הבחירות המרכזית בחוקה סעיף 66(א)(3). " זה קשור עם מה שנחליט בסעיף
66, בכל אופן אפשר לקבל זאת כאן.

התוספת נחקבלה.

בסעיף 44(ג) האומר: "מועמד ששמו נכלל

באחת מרשימות המועמדים שפורסמו לא ייקרא לשירות המלואים לפי חוק שירות
בטחון תש"ט-1949; מיום הפירסום של רשימות המועמדים ועד יום הבחירות;
מועמד שביום פרסום רשימות המועמדים היה בשירות לפי חוק שירות בטחון, תש"ט-
1949, יוותר משרותו מיום פירסום רשימות ועד יום הבחירות", מציע
משרד הבטחון למחוק את הפסקא ולהכניס במקומה את הפסקאות הבאות:
" (ג) מועמד ששמו נכלל באחת מרשימות המועמדים שפורסמו, לא ישרת שירות
מילואים לפי חוק שירות בטחון תש"ט-1949 מיום הפרסום של רשימות המועמדים
ועד יום הבחירות" (ג) מועמד שביום פרסום רשימות המועמדים היה
בשירות פדיר לפי חוק שירות הבטחון תש"ט-1949 או בשירות קבע, יידחה המסך
שרותו מיום פרסום רשימות ועד יום הבחירות. נדחה המסך שירותו של חייל בהתאם
לאמור לעיל, לא תחשב התקופה בה הופסק שירותו לצרכי חשבון השרות אשר חייב
בו בהתאם לחוק שירות הבטחון תש"ט-1949.

הצעת החיקון שבמקום "לא יקרא לשירות מילואים"
יהיה כתוב "לא ישרת" -

נחקבלה.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
11.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

י. בריהודה:
אני מציע לכם לוותר על זאת. זה בסך
הכל עניין של 53 ימים, ויש אצלנו רק
מקום אחד בו אנחנו עושים חשבון כזה של הפחתה זמן מהשירות בצבא: כשאדם
נאסר ויושב בבית-סוהר. אין זה דבר פרינציפיוני, אבל זה נגד המעמ הטוב
שלי.

אלוף-משנה א. מויאל: אנחנו מוותרים על זאת.

סעיף 44(ד).

"מועמד שהיה לחבר הכנסת ישוחרר משירות לפי חוק שירות
בטחון, חש"ט-1949, כל זמן היותו חבר כנסת".

משרד הבטחון מציע:

אחרי המלים "ישוחרר משירות לפי" תבאנה המלים: "סעיף
6 של חוק שירות הבטחון".

י. בריהודה:
אני מציע לבאי-כוח הצבא לא לעמוד על
ההצעה הזאת, מבלי שהם או אני נוותר
על גישתנו לגופם של הדברים, שבהם יש לנו חילוקי דעות. חילוקי הדעות הם
בשאלה האם חיוה אדם חבר כנסת משחררה אותו משירות פילואים, השאלה הזאת
עדין לא הוכרעה. כאשר יוחלט - כך יהיה. אם נכתוב זאת כאן ולאחר זאת
נקבל את העיקרון הזה בחוק החסינות, זה סמיל יחול. אם לא נקבל את העיקרון
הזה בחוק החסינות, לא יהיה לזה ערך גם כשזה כתוב כאן. אני מציע שלא
נקיים את הדיון הזה אגב חוק זה.

א. ידין: אני מציע למחוק את סעיף-קטן 44(ד)

ולחשאייר זאת לחוק החסינות.

י. בריהודה: חוק החסינות עוד איננו. בינתיים אינני

יכול לא לאמר כלום בעניין זה. נדמה

לי שהצעה, פירושה שלא אחם תוותרו לגופו של דבר ואף לא אנחנו, אלא שהיכוח
על כך יהיה כשנדרון בבעיה לגופם של הדברים.

אלוף-משנה א. מויאל:

אם ירשה לי מר בריהודה, אסביר לו

כי אם החוק ישאר כפי שהוא מוצע ע"י

הועדה, יש בכך כבר התלטה: זה אומר שעכשיו נותנים כבר חסינות לחברי הכנסת

לא לשרת בחיל המילואים. לעומת זאת. אם תסבלו את החיסון המוצע. הדיון לא

רל.

ועדה החוקה, חוק ומשפט
11.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

א. מויאל:

ההיה בכך החלטה. ע"י כך אנחנו מאפשרים לכנסת לקבל אח"כ החלטה סופית אם חבר הכנסת חייב בחובות הבטחון של המדינה ככל אזורת אתה. החוק פי שהוצע ע"י הועדה קובע כי מי שייבחר לכנסת משוחרר מכל החובות המוטלות עליו לפי חוק שירות הבטחון. אחת החובות המוטלות על האזרחים בהתאם לחוק שירות הבטחון היא להיות חייל מילואים של צבא ההגנה לישראל.

לכן אני מבקש להשאיר את החיקון שאנחנו

מכניסים, הקובע כי ברגע שאדם נכנס לכנסת הוא משוחרר רק מהשירות הסדור אבל לא משירות המילואים.

פ. בן-עמי: לצערי, הפירוש שניתן ע"י נציג הצבא

איננו נכון מבחינה משפטית. בחוק

הבחירות לאסיפה המכוננת היה קיים אחרו פעיף פפי שהוא מנוסח כאן. בכל זאת התעוררה שאלה שירות המילואים ולא חיתה בה הכרעה, כי אמרו שמדובר באחרו פעיף על שירות סדיר ולא על מילואים. היום יש פידור שעל-פיו הצבע אינו קורא חברי כנסת לשירות מילואים, אבל אין זה פידור מחייב ואפשר לבטלו בכל שעה.

מאידך, בחוק החסינות יש פעיף הקובע

צורה מסוימת של שירות מילואים לחברי כנסת. גם שם לא נאמר כי חבר הכנסת ישוחרר לגמרי משירות כזה, אלא שלפי הסדר מסוים עם ראש המטה, יונהג שירות מילואים לגבי חברי כנסת. אם נקבל את החיקון המוצע ע"י משרד הבטחון, אנחנו קובעים כי חבר הכנסת ישוחרר מהשירות הסדור, ואילו משירות המילואים אין חובה לשחרר אותו. אין אנחנו רוצים להיות על יסוד החסד, כפי שפך שזה היום. אינני יכול בשום פנים להפכים לפירוש שניתן כאן ע"י ב"כ משרד הבטחון; הוא מטעה, שלא מדעת. עלינו לעמוד על הנוסחה שהצענו, שאינה מחייבת שחרור אנטומטי משירות המילואים, ומכל מקום אינה קובעת כי חברי הכנסת חייבים בשירות מילואים. חוק החסינות עומד להתקבל, וכל הניכוח הזה הוא ויכוח תיאורטי. בחוק החסינות יש פעיף הדין על חובות חברי הכנסת לגבי שירות מילואים.

י. בדר:

כשהתחלנו לעבד את החוק הזה החלטנו

לשחרר על השיטה שהיתה קיימת קודם

י. בדר:

ולא להכניס בה שינויים יסודיים. אחד הפעמים שקיבלנו בירושה הוא הפעם
הדן על שחרור מהצבא. פעם זה חשוב מאוד בעיני. אין זה ענין של שירות
מילואים של חברי הכנסת. למרות שהחלטנו כי כל מי שלא לו 21 יכול להיות
חבר כנסת, אין בכנסת חברים רבים אשר חשובים לשירות המילואים. אבל
באופן תאורטי יכול לקראו כי ביום אחד יקרא שר הבטחון לשירות מילואים
1/3 מחברי הכנסת מפיעות ידועות, ובזה הוא ישנה לזמן מסוים את הרכב
הכנסת. מכיון שבנינו לעצמנו, לטובה או לרעה, משטר פרלמנטארי המבוסס
על הפרדת סמכויות, עלינו לשחרר את חברי הכנסת מכל חובה של משמעת
כלפי הממכה המבצעת. לכן עלינו להעניק לחברי הכנסת חסינות גם לגבי
חובת שירות המילואים.

אפשר להוציא כל מיני יוצאים מן הכלל

מדין זה. אם חבר הכנסת בעצמו ירצה בכך, הוא יוכל בכל זאת ללכת לשירות
מילואים - וידידי לנקין עושה זאת באופן שיטתי, למרות שזה לפעמים
מפריע לעבודת הפיעה. אפשר למצוא שיטה - ואולי נעשה זאת בחוק החסינות -
שהאפשר לחברי הכנסת להשתתף בכל עבודות הכנסת, אולי בזמן הפגרא עד
כמה שאין ישיבות בפגרא. שירות המילואים הוא באינטרס של כל חבר כנסת
באופן אישי וזוהי חובה כבוד יפה ונאה. אבל אי-אפשר להפוך זאת לחובה כללית,
וכיון שבחוק זה אין מקום אלא לחובה כללית, אני בעד זה שנכניס כאן
שחרור מלא. והיה אם נקבל את"כ את חוק החסינות, יהיה שם מקום להכנסת
חידושים. אני מבקש לא לשנות את הפעם. אם הועדה תחליט בכל זאת לשנותו,
אני שומר לי את הזכות להביא הצעה מפורטת איך לארגן זאת, כי אני חושב
שברור לכולנו ששירות המילואים, אסור שיפריע למילוי תפקידנו בכנסת. צרי
תבינו כי אי-אפשר להסכים לאפשרות תאורטית ששר הבטחון יקרא לשירות
מילואים ביום אחד שליש מחברי הכנסת. אין בזה שום הבעת אי-אמון. אני פניה
כי שר הבטחון לא יעשה זאת. אבל עלינו להבטיח זאת בחוק.

א. פרמינגר:

החוק המוצע מבטא רק את המצב הקיים היום

דה-פקטו: משחררים את חברי הכנסת משירות

מילואים. דה-יורה לא יכול להיות פתוח מצב פאזר כלל הפותח פתח למצב הקיים

דה-פקטו. למעשה נושא אחר כל חבר הכנסת החייב בשירות מילואים מכתב מיו"ר

הכנסת המשחרר אותו משירות מילואים. חבר כנסת כזה חולך להרשם ומקבל כל

א. פרמינגער:

יג. בר-יהודה:

ד. בר-רב-האי :

3171 4

שאפשר לקבל את הצעת התוספת של חבר הכנסת ברייהודה. גם אני בטכנים כי אין זה

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
11.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

א. ידין:

רצוי להפתחך בחוק המתקבל ע"י הכנסת על חוק שעדין לא נתקבל. בכל זאת, לפני כמה ימים נתקבל פעיף כזה בחוק המעבר לכנסת השנייה. אני מצטער על כך, אבל מוכן להשלים עם זאת. אפשר לכתוב: "ישוחרר משירות בהתאם לתנאים שייקבעו/ בחוק חסינות חברי הכנסת." (י. בריהודה: אני בעד זה שנכתוב "הפרטים ייקבעו", כי "בהתאם" זה אומר הפתמכות על דבר שאיננו). אם כך, לא הייתי תומך בזאת, מפני שאם בחוק החסינות יוחלט לא לשחרר את חברי הכנסת משירות המילואים או לשחרר אותם משירות זה רק באופן חלקי, צריך יהיה לתקן את החוק הזה, וזה בודאי אינו רצוי.

אלוף-משנה א. מויאל: אבקש את רשות חברי הכנסת לפגח מעמדתי הראשונה/ ולבקש לקבל את הצעתו של בריהודה, אבל בנוסף כזה: "בהתאם לתנאים שייקבעו ע"י הכנסת השנייה" או "בהתאם לחוק שיועבר ע"י הכנסת השנייה."

י. קליבנוב: המלה "בהתאם" מערערת את יסודו של כל הפעיף הזה. אני מציע שיהיה כתוב: "מלבד אם ייקבע אחרת בחוק חסינות חברי הכנסת."

הצעת י. קליבנוב/ נתקבלה.

הסתייגות למ. בן-עמי וי. למ.

סעיף 47.

"פקידי-מדינה וקציני צבא-ההגנה לישראל שיש להם סמכות מינהלית באזור מסוים, לא יקחו חלק בתעמולת הבחירות בתחומי אותו אזור".

משרד הבטחון מציע:

בסעיף 47 תחקנה המלים "וקציני צבא הגנה לישראל" ובסופו תווספה המלים הבאות: "חייל לא יקח חלק בתעמולת הבחירות אלא לשם אם שמו נכלל ברשימת מועמדים".

מ. בן-עמי: האם ההצעה למחוק את המלים "וקציני צבא הגנה לישראל"/ מפני שהמושג "חייל" עולל "קצין" באה

או שרוצים כי ההגבלה הזאת לא תחול על קצינים?

אלוף-משנה א. מויאל: לפי הנוסח שהוצע ע"י הועדה, אין כל מובן לסעיף 47 לגבי צבא. אין בצבא "קציני צבא

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
11.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

א. מויאל:

ההגנה לישראל" שיש להם סמכות מינהלית באיזור מפויים. (ת. טובי: מה עם קצין בממשל הצבאי?) אין להם סמכות מינהלית. אני מבקש להרחיב את הסעיף הזה באופן פאכסימלי ביותר ולקבוע ששום חייל, כולל בעל דרגה כזאת או אחרת וכולל קצין, לא ינקוט כל צעדים בקשר עם תעמולת הבחירות לכנסת השנייה, אלא אם כן הוא מועמד להיות חבר הכנסת.

י. בר-יהודה: אני חושב שבקשר עם הצעתו של מר מויאל

נצטרך להוסיף "שיש להם סמכות מינהלית

או פיקודית". לגבי קצינים הכוונה היתה שבאותו מקום או על אותם אנשים שיש להם סמכות, לא יוכלו לנהל תעמולה אפילו אם הם מועמדים, ^{הסמכויות} כי אין הם צריכים לנצל את האפשרויות שניתנו להם, וגם אם אין רצון רע מצדם, הם במילא משפיעים.

לעומת זאת, הכוונה לראות את החיילים - בין

חיילים פשוטים ובין קצינים - כאנשים העומדים מחוץ לחיי ציבור, אני רואה אותה כדבר שלילי שיש לדחותו בהחלט. יש סעיף מיוחד בנוגע לפדרים בתוך מחנות הצבא. אבל אם מר מויאל רוצה לנהל תעמולה בעד מפלגתו בשעות שאחרי עבודתו לא בין פיקודיו, אין שום רשות למנוע זאת ממנו. אם חייל - וקצין בתוך זה - קיבל חופש, אין שום רשות למנוע ממנו לנהל תעמולה בימי חופשתו. ברגע שחייל אינו נמצא בשירות כחייל הוא אזרח כלל האזרחים ואין לשלול ממנו כל זכויות שיש לכל האזרחים. האם מי שמשרת בצבא כל ימי חייו נמכר ונמחק מחיים אזרחיים? אני חושב זאת לאחת הפרובלימות הפיקודיות ואינני יכול לקבל זאת בשום פשט פנים. אינני חושב שזה פוגע במשמעת בצבא, בכושרו של הצבא. לא מדובר על חייל בשורה, במשרד או במחנה, כשהוא במילוי התפקיד. אבל ברגע שחייל אינו ממלא את תפקידו ואינו נמצא במחנה, הוא אזרח כמוני.

לכן אני מציע לא לקבל את התוספת, ולהוסיף

רק את המלה "פיקודית" אחרי "סמכות מינהלית". נדמה לי כי כך נהגנו גם בחוק הקודם. (ב. בר-רב-האי: בבחירות קקודמות היתה הגבלה אחת: אסור היה לחייל להופיע במדים). אני מוכן לקבל ברצון את ההגבלה הזאת. אני לא רק פסכים לה אלא מוכן להיות גם חומך אקטיבי בה. (י. חררי: אבל אז היה מצב שונה: כל העם היה מגויס, בעוד שעכשיו מגויסים בני

רל.

י. בר-יהודה:

שיש 30, 40, 50 אלף. האם שלושים אלף בוחרים זה דבר קלף באיזו רשות
תמחקר אותם מאפשרות להשתתף בחיים הפוליטיים כשהם אינם בשירות?

א. בר-: אני רוצה לדבר רק על בעיה התעמולה.

אינני מדבר על מקרים שחייל מופיע

באסיפות, מנהל אסיפות או מארגן אותן. אבל הרי לכל חייל יש פה. הגיוני
שבחקופת הבחירות חיילים מדברים ביניהם ומתוככים. אפשר לקרוא לשיחות
אלה "תעמולה". אני מתנגד לפירוש כל כך רחב של המלה "תעמולה",
כי ע"י כך אפשר להעמיד לדיון חיילים, על שיחות שניהלו. מבלי לפגוע
בצבא, יש לי רושם כי לא נציגי כל הכיוונים בשיחות כאלה יועמדו
לדיון.

אם אנחנו מתכוונים לכך שחיילים יהיו

בועדות הקלפי, הכרחי שמפלגות יפנו לחייל וישאלו אותו אם הוא מוכן
לשבת בועדת הקלפי, לקבל את כתובתו, ודברים דומים. אלה הן פעולות
שאפשר לקרוא להן "תעמולה". לכן אני מציע לכתוב במקום "תעמולה" -
"תעמולה מאורגנת" או "תעמולה באסיפות", או הגדרה כזאת שבכל אופן
לא תשמש מכשיר לפתוח לאנשים את הפה ולא לאפשר לשם שיחות פרטיות.

בנוגע ליחיד הפרטים אינני כה מרחיק

לכתוב בר-יהודה.

כדאי לזכור למה התכוונו כשנפתחו את

ת. רובין:

הסעיף הזה: הכוונה הייתה כי הקצין העובד

בשטח הממשל הצבאי לא ינפיע כתעמלן בשביל מפלגה זו או אחרת באותו
איזור שבו יש לו שמכות. מה שהוצע כאן עכשיו מהווה בעיה אחרת לגמרי.
מאחר שכולנו היינו תמימי דעים לגבי נכונות המגמה הזאת (י. קליבנוב:
אני מבקש להוציא אותי מהכלל) אני מרשה לעצמי להגיד כי הניסוח המוצע
כאן אינו מתאים למגמה שעליה החלטנו. מה זאת "שמכות מנהלית"?

אני מציע לכתוב כך: "קציני צבא ההגנה לישראל ועובדי המדינה (כאן
לא "פקידי המדינה") שפיתחו להם שמכויות כל שחן בהתאם לתקנות ההגנה
1945 באיזור מסוים או לגבי איזור מסוים---", כי כל שמכויות הממשל
הצבאי מבוססות מבחינה חוקית אך ורק על תקנות ההגנה 1945. אני
קובע בזאת שמי שעובד בממשל הצבאי באיזור מסוים, לא ישתתף בתעמולת

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
11.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

ח. רובין:

הבחירות באותו איזור. (א. ידין: אני חושב שכדאי להפריד בין שני הדברים, בניסוח). נכון.

החצעה של משרד הבטחון, יש בה כוונה שונה לגמרי. אנשי משרד הבטחון לא ידעו למה התכוונו. הם מציעים נוסח מרחיב. אני נגד הנוסח הזה, כי יש בו יותר מדי הרחבה. אני חושב שתייל, כשהוא נמצא בחופשה, יש לו רשות לנהל תעמולה ככל אזרח אחר. בנוגע לתעמולה בחוץ מחנה הצבא אין צורך לקבוע כאן כלום, כי יש הוראות כלליות.

מ. בן-עמי: אני מציע להשמיט את המלים "רשימות מחעמדים", לא מפני שאני רוצה לשלול מאדם ששמו נכלל ברשימות הפועמדים את הזכות לנהל תעמולה, אלא מפני שאז מובן שמותר לו לעשות זאת, ומיותר להוסיף זאת בפעיק זה. תייל, כל עוד הוא במדים, חלות עליו ההגבלות הנ"ל. כשהוא בלבוש ציבילי, כשהוא נמצא בחופשה וחפסיק את שירותו לתקופה מסויימת, דינו כדין אזרח.

י. קליבנוב: אני אהיה קיצוני ביותר בפעיק זה, ואציע את הנוסחה הבאה: "פקידי מדינה, וקציני צבא ההגנה לישראל לא יקחו חלק בתעמולת הבחירות ברבים". לו היו אמצאים של אמצאים הפקידים שלנו מתקבלים בתנאים אחרים ובנסיבות אחרות, ואילו הפקידות לא הייתה מורכבת בפי שהורכבה במדינהנו בשנים האחרונות, לא הייתי מקפיד על הדבר הזה. במצב הנוכחי, נתינת האפשרות לפקידי המדינה להשתתף בבחירות פירושה לתת צבא גדול לתעמולה ע"י מפלגה ידועה שהיא הרכיבה את מנגנון המדינה במשך השנים האלה. אני חושב שאין בכך צדק. זה נותן משקל עדיף למפלגה אחת בבחירות, משקל שלדעתי אינו מגיע לה. אני מסכים כי הגבלה זאת לא תכלול מורים.

י. הררי: בבחירות הקודמות שמשתי במקרה יו"ר של ועדה שצריכה הייתה לבדוק את ענין השתתפות הצבא בתעמולה, התעמולה ע"י הצבא והתעמולה במחנות הצבא. לדעתי, צריך להוציא מהדיון את מה שהיה אז. אז המצב היה כזה שכל גבר וכל אשה שרק יכלו, לבשו מדים. לו הוציאו אז את הצבא מתעמולת הבחירות, היו מוציאים למעשה את כל מי שיכול היה למעשה להשתתף בתעמולת הבחירות.

רל.

י. הררי: החיקון הזה אינו שייך לבעיה שעורר

רובין, ביחס למקום ההשפעה של קצין

צבא. לכן לא צדק הצבא בהצעתו לחקן את הפעיק הזה, וצריך היה להציע
להוסיף פעיק בענין זה.

לעצם הענין: מאחר שכיום המצב הוא

כזה שנמצאים בצבא בני 18-20, לא יבולע שום דבר לאזרחים האלה אם
תוך שנתיים של חיייהם לא יוכלו להשתתף בתעמולת הבחירות. הרי הם יכולים
לבחור, אלא שאינם יכולים לנהל תעמולה ולהשתמש בעובדת היותם בצבא
כדי לעשות תהלוכות וכו'. נוסף על בני 18-20 המשרתים בצבא פדיר, יש
צבא הקבע. אלא אנשים שהקדישו את עצמם לעבודה בצבא. אנשים אלה יכולים
לבחור: או לא להיות בצבא ולהנות מזכויות רגילות של האזרח, או להיות
בצבא, ולקבל עליהם זכויות וחובות של אנשי צבא. לפי הצעת הועדה יוכל
הרמטכ"ל להשתתף באסיפת בחירות בעד רשימה אחת; פגן הרמטכ"ל - בעד
רשימה שניה; מפקד חיל הים - בעד רשימה שלישית, וכל הצבא יכנס למלחמה
הבחירות. האם אתם חושבים כי זה בריא לצבא ולמדינה?

אני הייתי תומך מאוד בהצעתו של קליבנוב.

אבל מכיון שדנים בהצעות הצבא, אני מבין שאפשר למעון - כפי שיש טוענים -
שבמדינה צעירה קשה להפריד בין הפקידות והמפלגות, שאין לנו כל כך הרבה
אנשים ושע"י התחקה הגבלה כזאת נרחיק מהפקידות אנשים שאינם רוצים להיגמל
מהחיים הציבוריים. אבל נדמה לי כי לית מן דפליג שאין להכניס את הצבא
לתעמולת הבחירות. יש לכך עוד טעם: בהרבה ארצות חוששים כי הצבא ישתלט
בזמן הבחירות, ולא רק עצמן הבחירות אלא גם לאחר הבחירות, כשתוצאות
הבחירות לא ימצאו חן בעיניו, אם רוב קציני הצבא היו בעד רשימה אחת
ורשימה אחרת הצליחה בבחירות. התנאי הראשון במשטר דמוקרטי הוא לא
לערבב את הצבא בעניני בחירות.

הנימוק האחרון: יכול להיווצר במדינה

מצב של מהומות שהמשטרה אינה מספיקה ויש רק כוח אחד שיכול לעזור
בשמירת הסדר, והוא הצבא. אם הצבא יש להרחיק מתעמולת הבחירות, כדי
שנדע שזה חלק ניטרלי במדינה.

אני תומך מאוד בהצעת הצבא, אלא

שאני אומר שהיא צריכה לבוא כתוספת ולא במקום הפעיפים המוצעים ע"י
הועדה. כמובן שאין זה חל על מועמד שמתחרר מהצבא ורשאי לנהל תעמולה.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
11.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

ת. טובי:

אני מתנגד להצעת הצבא. אני מציע שבמסעיף

47, במקום המלה "קצין צבא ההגנה לישראל"

תבאנה המלים: "חיילי צבא ההגנה לישראל שיש להם סמכות פינתולת או
פיקודית באיזור מסוים".

אלוף-משנה א. מויאל:

לאחר הערותיו של מר רובין אני מוכן

להסכים למחוק את המלים "אלא אם שמו

נכלל ברשימת המועמדים" ולהשאיר רק "חייל לא יקח חלק בתעמולת הבחירות"
בהופפת המלה "ברבים".

היו"ר נ. ניר:

אני מניח כי באי-כוח משרד הבטחון לא

יעמדו על מחיקת המלים "וקציני צבא

ההגנה לישראל".

ה צ ב ע ה

בעד הצעת משרד הבחון להוסיף את המלים "חייל לא יקח
חלק בתעמולת הבחירות אלא אם שמו נכלל ברשימת מועמדים" -

נחקבלה.

הסתייגות לי. ברי-הוזה ות. טובי

סעיף 50. (א)

"הממונים על השטחים שבהם מוגבל חפש התנועה לפי תקנות
ההגנה (שעת חירום) 1945, או לפי תקנות-שעת-חירום
(איזורי בטחון) חש"ט-1949, יתנו רשיונות תנועה לפעילי
הגופים המיוצגים בכנסת הראשונה ולפעילי רשימות המועמדים
אשר ועדת הבחירות המרכזית, לפי הצעת באי כוחן של הרשימות,
תמליץ עליהם לצורך זה; תקפם של רשיונות אלה יהיה מיום
התחלת הצגתן של רשימות הבוחרים ועד למחרת יום הבחירות."

הצעת משרד הבטחון:

"בסוף פסקא (א) אחרי המלה "יתקן" תווספה המלים הבאות:
"במדה שתנאי הבטחון יאפשרו זאת".

י. ברי-הודה:

הערה פורמאלית: אני מציע לא לדון

בסעיף זה. בקשנו משר הבטחון לשלוח

אלינו את בא-כוחו לדון בכל העניינים הקשורים בזאת. ישבנו אחר וגמרנו

את העניין. אחרי שגמרנו זאת עם ב"כ שר הבטחון, באים עכשיו באי-כוח

אחראי אחרים של הצבא ומציעים דבר אחר. אני מציע לא להכנס לדיון בעניין זה.

היו"ר נ. ניר:

המצב היה כזה: פנינו לשר הבטחון שישלח

בא-כוחו לדיון בענייני השטחים המוחזקים.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
11.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

נניח שישבו ושקלו את הדבר שנית. פה

י. כסה:

החטא הגדול? הרי אין כופים עלינו את

ההצעה הזאת. אנשי הצבא מבקשים לעיין בזאת שנית.

אשאל את הועדה אם היא רוצה לדון שנית

היו"ר נ. ניר:

בענין זה.

ה צ ב ע ה

בעד חידוש הדיון בפעיה 50 - 7.
נגד - 8.

ההצעה לא נתקבלה.

החברים החומכים בהצעות משרד הבטחון בפעיה

זה יוכלו להציע את ההצעות האלה כשנגיע לפעיה 50 בהצבעות על החוק כולו.

פעיה 53.

"(א) תעמולת בחירות בכתב מותרת בין חיילים כמו בין לא-חיילים, אולם -

(1) שום תעמולה לא תהיה מכוונת לחיילים בלבד.

(2) שום תומר-תעמולה לא יודבק או ייתלה במחנה-צבא חוץ מן האמור בפעיה-קטן (ב).

(ב) בכל מחנה-צבא, במרכז המחנה, יותקן לוח אחיד ועליו יתפרסמו רשאי כל מי שהגיש רשימת מועמדים בהתאם לחוק זה, להסביק את מצעו, העתק או תקציר מרשמת המועמדים שהגיש ומודעות על אספות-בחירות שהוא קורא להלן.

(ג) תעמולת-בחירות בעל-פה, על כל צורותיה, אסורה במחנות-צבא.

(ד) בשני החדשים האחרונים לפני יום הבחירות לא יהיו במחנות צבא פעולות הסברה מלבד על נושאים צבאיים, טכניים או מדעיים ומלבד שעורים לעברית.

(ה) "מחנה-צבא" כולל מחנה, משלט וכל שטח ומקום אחר המיועד אך ורק לצבא-ההגנה לישראל."

משרד הבטחון מציע:

"בפעיה 53(א)(2) ימחקו המלים "חוץ מן האמור בפעיה-קטן (ב)" כ"כ יבוטל פעיה 53 (ב) ופעיה 53(ד)."

עד כמה שאני זוכר את ההצעה הראשונה של

י. בר-יהודה:

הצבא, לא היתה הצעה למחוק לגמרי את ענין

הלוחות, אלא שהם טענו כי אין לחייב אותם לפרר זאת ובקשו שתעשה זאת

ועדת הבחירות המרכזית. בנקודה ההיא הייתי מוכן לא להתערב, אם זה

יהיה על חשבון הצבא או על חשבון ועדת הבחירות המרכזית. אבל אינני

מסכים למחיקת הדבר הזה, כי פירושו שאי-אפשר יהיה לעשות זאת במחנות

הצבא.

כפי שאמר ב"כ הצבא בישיבה הקודמת, קבלנו

אלוף-משנה א. מויאל:

את החומרים שרר אחד לפני שהיו מוכנים

א. מויאל:

(י. בריהודה: אין זאת אשמחנו) אינני טוען אם זאת אשמחתכם או אשמחנו, א

אבל זוהי עובדה. כחוצאה מכך לא היתה לנו אפשרות להתייעץ עם כל הגורמים הקובעים בעניינים אלה. מאז ישבנו שנית ודנו עם כל הגורמים הצבאיים אשר מתפקידם ליעץ מה עלינו להביא בפני ועדת הכנסת, וזוהי הצעתנו. אני רוצה לספר לוועדה מה הניע אותנו להציע את ההצעה הזאת.

בסעיף 53(א) נאמר כי "תעמולת בחירות

בכתב מותרת בין חיילים כמו בין לא-חיילים". כלומר, בזאת הסכמנו לחופש תעמולת בכתב בין חיילים, כמו בין אזרחים. לעומת זאת יש התנגדות מצד הצבא לסעיף 53(ב). המיעצים לנו בענין זה אומרים שאם מופיעות הודעות על לוח מודעות הכוללות מצע בחירות או הודעה על אסיפת בחירות, זה מרגיז את החיילים, חוץ מאותם החיילים שהם בעד אותו מצע או אותה אסיפת בחירות. הם טוענים כי לוח מודעות מדבר אל החיילים כולם בבת אחת. זה כאילו תעמולת בעל פה. הם טוענים כי ההופעה ליד לוח המודעות לאחר שעות העבודה היא הופעה כללית של כל אנשי הצבא שבתוך היתירה. (י. בריהודה: בדיוק לכך אנחנו מתכוונים). הם אומרים שאם כל אנשי הצבא עומדים לפני הלוח, מתעוררים ויכוחים ביניהם וזה עלול לגרום להפרת חמשמעת בתוך המחנה. בשביל חייל, המחנה הוא הבית. הוא צריך להיות בכפיפה אחת עם החיילים האחרים. אם נכניס למחנות הצבא את המרירות הזאת, זה עלול לגרום אחריו מרירות בתוך המחנה. אם תבוא הודעה מטעם מפלגה אחת, כי מתקיימת אסיפת בחירות במקום ידוע, אנשי המפלגה השניה ימחקו זאת מלוח המודעות. (י. בריהודה: זה אסור אפילו על לא חיילים). אנחנו רוצים למנוע עד כמה שאפשר פכפוכים פוליטיים בתוך המחנות שלנו. המצב שהיה קיים בבחירות לכנסת הראשונה גרר אחריו סיבוכים רבים במחנות. בבחירות המוניציפאליות לא היתה קיימת אפשרות כזאת. כל המפקדים בצבא פנו אל האיש הממונה על כך במטה הכללי וביקשו להצביע בפני חברי הכנסת על הקושי הרב שנגרם ע"י כך בבחירות לכנסת הראשונה, ועל ההקלה הרבה שהיתה בענין זה בבחירות המוניציפאליות. לחברי הכנסת אין שום חשש שיגבילו את התעמולה מפני שמעיף 53(א) נותן חופש מוחלט לשלוח חומר בכתב למחנות הצבא. אבל אז כל אחד מהחיילים יקרא את החוברת ולא יהיה לוח קיר שידבר אל כל החיילים בבת אחת.

א. מויאל: זוהי בקשתנו לפניכם: לבטל את לוח המודעות.

(א. לנקין: האם ידוע לכם כי זה היה

בבחירות לכנסת הראשונה) ידוע לנו גם שזה גרם חוסר סדר. בבחירות המוניציפאליות לא היה דבר כזה, וקציני הצבא בקשו לבטל זאת.

ח. רובין: כאשר עברתי על ההצעה הזאת היתה לי

התרשמות קשה מאוד. לו היתה באה רק הצעה

למחוק את פסקא 55(ב), בה מדובר על לוחות המודעות, היינו שומעים את העצמה ומקבלים או לא מקבלים אותה. אבל כאן הוצע גם למחוק את סעיף-קטן (ד), וזה עושה רושם קשה ביותר. אני צריך להניח כי אנשי הצבא שיעצו לכם זאת, אולי הסתירה מומנטים צדיקים. נקודת הכובד בשבילי היא השארת סעיף 53(ד). (אלוף-משנה א. מויאל: לא נמקתי את הצעתנו לגבי סעיף קטן (ד) כי ביקשו להפריד את הדברים). אני חושב ששני הדברים קשורים ואי-אפשר להפריד ביניהם.

בקשר עם הלוחות. אני חושב שהנחה משתפת

לכולנו היא שצריך להיות "פייר פליי" בצבא, ויחד עם זאת יש להבטיח שלא ייעשה שום דבר העשוי להפריע לענייני הצבא. הנסיון מלמד כי לא כל חומר תעמולה שכל מפלגה שולחת למחנה צבאי, מגיע לחיילים. אינני רוצה להתחסר ולהגיד כי מפלגה זו או אחרת אשמה בכך. אני אומר כי אאנשים הממונים במחנה צבאי מסוים על חלוקת החומר, במידה שהם אנשי מפלגות, לא על אחד עומד בנסיון של "פייר פליי" לגבי מפלגה שניה. יש חמיד סכנה שחומר מסוים ייעלם. איש לא יגיד גם כי צריך להיות פיקוח מבחוץ על חלוקת החומר. נשאר רק הלוח כערובה אחרונה שאפשר יהיה להגיד משהו לחיילים. אילו הייתם מציעים להשמיט את הפסקא האחרונה: "הדבקת מודעות על אסיפות בחירות" - אם כי אינני רואה בכך פגם - היה מקום לויכוח בעניין זה.

מה יכול לקרות אם לא נמחק זאת? יכול

לקרות מה שקורה בפינת רח" אלנבי בתל-אביב: מתאספים קבוצות של אנשים ומתוככים. עוד לא ראיתי שזה נגמר במכות ובתגרות-ידים. אם קורים דברים כאלה, הם תוצאה של רמקולים ולא של ויכוחים. וביחוד אין לשער שזה יקרה במחנה צבאי, כשיש גם איזה שהוא ביטוי של חירות יומיומית. קשה להניח כי הדבר יגיע לסכסוכים חמורים. לדעתי, כאן האפשרות האובייקטיבית היחידה של שיון באיזון בתעמולה במחנות הצבא. אפשר להוסיף הוראה: "לא יהיו ויכוחים על-יד העמוד". אינני מבין מדוע יש לכם עניין לעמוד על

י. בדור:

אני חשבה כי מאחר שאין עכשיו מצב

מלחמה וכיון שאין מצב חירום באותה מידה

שהוא היה ב-1948 ובתחילת 1949, נשאף להרחיב את אפשרויות ההסברה במחנות הצבא. ברור שבלי הסברה ובלי העמולה אין בחירות. הגישה ששמעתי כאן היא הגישה ששמעתי לא פעם ממפקדי צבאות אימפריאליים באירופה. פירוש הדבר: אין בחירות בצבא. היו מדינות גדולות מאוד - גרמניה של וילהלם, אוסטריה של פרנץ יוסף ופולין של פילסוצקי - שבהן לא היו כלל בחירות בצבא. אם אומרים שחייל יצביע, אבל יצביע בלי שישמע את דעות המפלגות, בלי שיראה על הלוחות במחנה אפילו את רשימות המועמדים ומבלי שיקרא אפילו את מצעי המפלגות - זה כבר לא בחירות. ואומר לכם בגלוי: יש לנו נסיון שתומר העמולה אינו מגיע למקומות רבים. מר מויאל יעזור לנו בענין זה; הוא לא ישנה את העובדה שבאיוזה שהוא אופן נסחר, נעלם החומר הזה. אינני טוען כי הדבר נעשה בצורה מאורגנת, אבל עקב הרכב הפיקוד ועקב אופן ארגונו של הצבא, יש "מתנדבים" כאלה - אם נניח שהם רק מתנדבים. עובדה היא שהחומר לא הגיע ב-1948, ולא הגיע בבחירות לעיריות, וודאי לא יגיע גם הפעם.

החלטנו שיהיו לוחות כאלה, והחלטנו

מה יהיה מודבק על הלוחות האלה; רשימות מועמדים - זה אסונן? הרי צמצמנו זאת עד למינימום. אם נוותר על גם על זאת - הדבר ההגיוני הוא לוותר על הבחירות בצבא. אמנם הצבא הוא בידי שר הבטחון, אבל אין פירוש הדבר שאת כל החורח רשאי לתת רק שר הבטחון. לזאת אצאצא אתם מחבורונים. דבר זה בלתי אפשרי. אם תרתיקו לכת עד כדי כך בכדי לפתוח את הפה, הרי זה מצב בלתי מוסרי שאסור לחייל אפילו לקרוא את רשימת המועמדים יחד עם חברו זה יכול להביא לחגרה? יש גבול גם לאמצעים כאלה.

ת. טובי:

מציעים לנו דבר מוזר מאוד: שלא אנשי הצבא

אלא חלק גדול מאוד מהבוחרים בארץ לא ידעו

כלל מה הן המפלגות העומדות בבחירות, מה הם מצעיהם ומי הם העומדים בראש המפלגות האלה. זה דבר שאיש הגון הרוצה בבחירות חפשיות ורוצה לשחק את כל חלקי הצבא בבחירות, אינו יכול לקבל. ואני רוצה להגיד לנציג משרד הבטחון: צריכים להגיע לכל המחנות כל העתונים היומיומיים. ברשות החיילים לקרוא את כל העתונים היומיומיים. יש במחנה "קול העם" ו"הדור", עתון אחד כתוב על העתון השני, "קול העם" על "הדור", "הדור" על "קול

ה. טובי:

"העם", "דבר" על "על המשמר", "על המשמר" על "העם" "דבר". אפשר להגיד כי גם זה יכול להביא לתגרות, כי יש חיילים חסידי "קול העם", ויש - חסידי "הדור". האם יש תגרות כל יום בצבא? אתם מפתחים את ערכם של החיילים בצבא ועושים מהם אנשים פרוצים כאלה שפורצים/ ביניהם תגרה על כל מלה של תעמולה. זה באמת אינו רציני. רק דבר אחד מסתבר מהצעותיכם: שאחם רוצים בכלל לאסור על החיילים לדעת את האמת, לדעת מי הן המפלגות העומדות בבחירות ומה הם המצעים שלהן. אלפי אנשים באים מחו"ל והולכים ישר לצבא. הם אינם יודעים מה זה מפא"י, מהי המפלגה הקומוניסטית, מה היא "חירות". הם יודעים רק מה שהקצינים שלהם מוסרים להם, ואינני פומך על ההסברה של הקצינים. המינימום שאשר לעשות הוא להכניס את החומר הזה למחנות החיילים, בקשתי שתהיה לכל רשימה אפשרות לקיים לפחות אסיפת הסברה אחת במחנה צבא. זה לא נתקבל. הסכימו לפחות שיהיה לוח כזה, שכל רשימה תוכל לפרסם בו את מצעה ואת רשימת מועמדיה, ותסמכו קצת על חיילי צבא ההגנה לישראל.

י. בר-יהודה: בהתאם למה שקבלנו בפעיה אחר, אני מציע

לחקן גם את פעיה-קטן (ג): במקום

"תעמולה בחירות בעל פה" לכתוב: "תעמולה בחירות ברבים". הסכמנו שהתעמולה בצבא לא תהיה חופשית לגמרי, כמו שבקרב האזרחים. הסכמנו שלא תהיה בצבא תעמולה בעל פה. הסכמנו שאי-אפשר יהיה להדביק על הקירות כל מה שרוצים. כרוז שמוחר לי להדביקו בתל-אביב, אסור יהיה לי להדביקו במחנה צבא. אני חושב שבאי-כוח הצבא מוציאים לעז על הצבא אם הם אומרים כי מודעה על כך שבתל-אביב מתקיימת אסיפת בחירות של מפלגה מסוימת, תגרום למריבה בין החיילים. החיילים אינם על כך פראים, והפדרים במחנות הצבא, גם הם אינם עד כדי כך פראיים.

בעצם, מה שמצעים לנו הוא העברת הצבא

למארס למשך חדשיים. במשך זמן זה ירצו בצבא רק מי שהעומדים בראש הצבא חרצו כי ירצו, ואח"כ ביום הבחירות יסדרו אותם בקולונה ללכת ולתצביע. זוהי קריקטורה. לו ב"כ הצבא היה מתנגד, למשל, להסבוק כרוזים, הייתי מבין כי הויכות הוא על גבולות ההגבלות. אבל כפי שזה מוצע כאן, למחוק את סעיפים קטנים (ב) ו-(ד), זוהי הפיכת הדבר לקריקטורה. אני

י. בר-יהודה:

הבנתי את ההצעה הראשונה של נציגי הצבא, שהם מבקשים כי תעשה זאת ועדת הבחירות המרכזית, ואת זאת הייתי מוכן לקבל ללא ויכוח.

ד. בר-רב-האי:

לא הייתי מבקש רש"ה הדיבורים אלמלא

נימוקים שנשמעו פה, ואני מרגיש חובה

להסתייג מכמה מהם. לאמיתו של דבר אני רוצה להגיד לבאי-כוח משרד הבטחון דבר אחד: כל ענין הבחירות מכניס את המדינה למתיחות מפוימת, וכל אחד מאתנו היה רוצה ודאי ימים יותר שקטים. אני גם מבין את המטרה והכוונה לשמור על הצבא עד כמה שאפשר מהמתיחות בצבא. אבל אי-אפשר לעשות זאת באופן הרמטי. הלכנו בכיוון זה ונסינו להקטין את שטח התיכוכים האפשריים ואת שטח ההפרעות בחיים הסדירים של הצבא. אי אפשר לעשות זאת במאה אחוז. גם חפיקוד העליון של הצבא צריך להשלים עם העובדה שיהיו שבועיים או חודש שהחיילים יימצאו בתפיסת מפוימת, מפני שגם הם אזרחי המדינה. אין מפלט מדבר זה. נסינו לצמצם זאת עד כמה שאפשר ועלינו לקבל את הרע במיעוטו. התרנו להתביק מצעי המפלגות, ואת המצע כל מפלגה כותבת בצורה פתוחה או יותר מאמריה, פובליציסטית, - וכן רשימות מועמדים וחודעות על אסיפות בחירות בקרבת מקום. כל זמן שלא אסרנו על החייל לבקר באסיפת בחירות, מותר להודיע לו על קיומה. מדוע זה צריך להרגיז את החיילים? אני שתתף לכוונת באי-כוח משרד הבטחון, אבל אינני שותף לאמצעים שהם בוחרים בהם, ואני חושב כי גם הם צריכים לקבל את הרע במיעוטו: לוח שבו יוכלו החיילים לדעת מה מציעות הרשימות השונות.

י. כספה:

ל[א] הייתי משתתף בויכוח לולא אמרו כאן

כפ ההצעות האלה משמשות אינטרסים של מפלגה

אחת בצבא. אני באמת משחומם ש[א]ואמא[א]א כשיש חופש לפעולה מפלגתית בצבא, אומרים כי מפלגה אחת מנצלת זאת; כשמצמצמים את החופש הזה, אומרים שזה לטובה מפלגה אחת. אפשר להגיד כי העובדה ששר הבטחון נמצא במפא"י - משפיעה בצבא. לאן נגיע בדרך זאת? אני כולי מחקומם נגד החפיסה הזאת. יש גבול לביקורת השלטון מנקודת ראות של המיעוט. מדוע הותקפו כאן מביאי ההצעה הזאת? מפני שהם רוצים כי לא תהיה מחלוקת בצבא. טוב שלא תהיה מחלוקת בצבא, שכל חייל יקבל את החומר, ויקרא אותו וידע מה נעשה. (י. בר-יהודה: אבל הוא אינו מקבל את החומר. אני אביא לך

י. כסה:

עשרות תלונות של מפלגתי על כך ש"על המשמר" אינו מגיע למחנות, בלי שחיינה (בחירות). אם "על המשמר" אינו מגיע, תטען נגד זה. ידאגו לכך שחייילים יקבלו את החומר ואינני מקבל את הדבר שהצבא יהיה פגור וחומר של מפלגות שונות לא יועבר אליהם בתקופת הבחירות. אני בעד זה שכל חייל היודע קרוא וכתוב יקבל את כל החומר. הרי אנחנו מגבילים גם את עצמנו באותן ההגבלות? (י. בריהודה: לא נכון). אינך יכול להוכיח כי אין זה כך.

אני מציע לקבל את כל הצעות הצבא אשר מונעות התכתשות בצבא. אם הצבא רגיש לכך שלא תהיינה התקהלויות בחוף מחנות הצבא, לא יבולע לחייל אם מקבל את החומר בכתב, מבלי לריב, מבלי להחזיק, בלי אסיפות ובלי קריאות ביניים.

אלוף-משנה א. מויאל: אני רוצה להזכיר לאלה שמענו כי חומר של מפלגות ידועות אינו מגיע לצבא, שבבחירות לכנסת הראשונה פורסם ב"במחנה", עתון המגיע אל כל חייל, מצעי כל המפלגות ללא יוצא מן הכלל, וכן רשימות המועמדים של כל המפלגות אינני יכול למצוא כל סעיף בדבריהם של אותם האנשים הטוענים כי מצעיהם לא הגיעו (י. בריהודה: לפני שלוש שנים היו הרבה דברים אחרת). אני יכול להבטיח גם הפעם ש"במחנה" יופיעו כל המצעים ורשימות המועמדים של כל המפלגות.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

ההצעה לבטל את סעיף 53(ב) -
לא נחקלה.

אלוף-משנה א. מויאל: מאחר שקבלתם כך הייתי מבקש שהלוח יפוסק לצבא עם הרשימות, ע"י ועדת הבחירות, ושלא ייהיה להוספה עליו מאומה.

ההצעה נחקלה.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

ההצעה למחוק את סעיף 53(ד) -

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
11.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

אלוף-משנה א. מויאל: ביחס לפעיקט-קטן (ד), מכיון שאין

באפשרותנו להפסיק לגמרי את ההפברה

בצבא במשך חדשיים לפני הבחירות, הייתי מבקש להוסיף את המלה
"תברוחיים".

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה להוסיף איזו שהיא הוספה בפעיקט 53(ד) - 7.
נגד - 11.

ההצעה לא נתקבלה.

ההצעה להוסיף בפעיקט 53(ג) אחרי המלים "תעמולת
בחירות בעל-פה" את המלה "ברבים"-

נתקבלה.

פעיקט 55.

"יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית או חבר הועדה שהוסמך
לכך על ידיה, רשאי בתנאים שנקבעו על ידי הועדה, לבקר
בכל מחנה-צבא כדי לבדוק אם נתמלאו בו הוראות חוק זה."

משרד הבטחון מציע: למחוק את המלים: "או חבר הועדה שהוסמך
לכך על ידיה" ואת המלים "בתנאים שנקבעו ע"י הועדה."

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד הצעת משרד הבטחון - 7.
נגד - 10.

ההצעה לא נתקבלה.

הסתייגות לד. בר-רב-האי.

פעיקט 66(א).

"ועדת הבחירות המרכזית רשאית לתת הוראות, במידה שחוק
זה אינו מכיל אותן, בכל הנוגע -
(1) להכנת הבחירות, הנהלתן וקביעת תוצאותיהן;
(2) לסדר הדיונים בוועדות הבחירות;
(3) לסדר הבחירות בין חיילים.

משרד הבטחון מציע:

למחוק את פעיקט 66(א)(3) ובמקומו יבוא הפעיקט הבא:

"ועדת הבחירות המרכזית רשאית בהסכמת שר הבטחון לתת
הוראות בכל הנוגע לסדר הבחירות בין חיילים".

אלוף-משנה א. מויאל:

הצעתנו בסעיף 66(א)(3) היא מאוד מרחיקה

לכת. הפא עוד יותר מרחיקה-לכת מאשר זה

נראה על הניר. אנחנו מבקשים להפריד את הסעיף הזה מסעיף 66(א)(1) ו-(2).

בסעיפים 66(א)(1) ו-(2) נאמר כי ועדת הבחירות המרכזית רשאית לתת

הוראות במידה שחוק זה אינו מגביל אותה, להכנת הבחירות ולסדר הדיונים

בועדות הבחירות. בסעיף 66(א)(3) אנחנו הולכים יותר רחוק בטענה שיש

לאפשר לוועדת הבחירות המרכזית, בהסכמת שר הבטחון, לקבוע את סדר הבחירות

בין חיילים. אנחנו גם משמיעים את המלים: "במידה שחוק זה אינו מכיל

אותן".

התיקון הזה חשוב לנו ביותר בקשר עם כל

חוק הבחירות. עיקר העיקרים בתיקנים שהבאנו הוא שאין אנחנו יכולים

בשום פנים ואופן, מטעמי בטחון המדינה, למסור לוועדת הבחירות המרכזית

את רשימת כל החיילים המשרתים בצבא ההגנה לישראל. אם חנתן רשימה כזאת,

הרי יהיה גלוי לפני כל תושבי המדינה מספר החיילים המשרתים כיום בצבא.

כחוצאה מסדרי הצבא שלנו ע"י חוק שירות הבטחון, ידעו לא רק מה מספר

החיילים כיום, אלא שיוכלו לדעת בכל הקופה מהו מספר החיילים העומדים

לשירות צבא ההגנה לישראל. אם ידועה החולדה וידועה העליה במספר המשרתים

בצבא, אפשר יהיה ע"י חיבור המספרים למצוא את המספר של המשתתפים

בצבא ההגנה לישראל. ע"י כך יהיו כוחות צבא ההגנה לישראל גלויים תמיד.

אני מקווה שאתם ברעה אחת אתי כי בטחון המדינה אינו יכול להרשות דבר

כזה בשום פנים ואופן.

השיטה היחידה שאתם חשבתם עליה בקשר עם

הבחירות בין חיילים היא שכל חייל יבחר בשתי מעטפות, ועל מעטפה אחת

יופיע מספרו ומספר הקלפי שאלה הוא שייך. את המעטפות משלחו למרכז והמרכז

הזה ישווה את השם עם הרשימה שיקבל מהצבא. ע"י כך שרשימה כזאת תהיה

בידי ועדת הבחירות המרכזית - (א. בריהודה: לא כך. אתה טועה).

(חיו"ר נ. ניר: ישוה זאת עם הרשימות לפי העודות הזהות ולא עם רשימות

הצבא). הם מוכרחים להשוות זאת עם רשימה שתהיה בידיהם. (ד. בר-רב-האי:

אתה טועה. הם רק יראו אם דוד בר-רב-האי, למשל, יש לו זכות בחירה

באיזה שהוא מקום, ואם הוא לא עתר כבר באותו מקום).

י. בריהודה:

אולי תסכים לשמוע מיו"ר הוועדה או ממר צילן

באיזה אופן יעשה הדבר, ואז תווכח כי כל

א. צילן:

לפי המצב הקיים, כפי שהצעת החוק הזאת
נתקבלה, יופיעו שמותיהם של כל החיילים
ברשימות הבוחרים הכלליות, ויחולקו לפי קלפיות איזוריות. שמם יופיע
גם בכרטיסיה הכללית של בעלי זכות בחירה, בתור אזרחים. חייל יוכל
להצביע או בתחנת קלפי צבאית או בתחנת קלפי אזרחית. אלה שיצביעו
בתחנת קלפי צבאית, יצביעו במעטפות כפולות, כי אין כל אפשרות לבדוק
ליד תחנת הקלפי הצבאית אם הייתה או לא הייתה לחייל הזכות לבחור.
המעטפות האלה תועברנה סגורות בתוך הקלפי לועדת הבחירות המרכזית.
הועדה המרכזית תצטרך לבדוק לפי השם ולפי מספר הזהוי של החייל המופיע
על גבי המעטפה החיצונית, אם אמנם הייתה לחייל זכות בחירה. (א. מריאל:
לפי איזה רשימות?) תהיה לנו כרטיסיה כוללת של כל בעלי זכות הבחירה,
לפי מספרי פנקסי-הזהוי. לפי כרטיסיה הזאת אנחנו נמצא באופן אוטומטי
שפלוני בן אלמוני שהצביע בתחנת קלפי צבאית, הוא בעל זכות בחירה או
שאיננו בעל זכות בחירה. נדע גם כי בתור אזרח זכותו לבחור הייתה, נאמר,
בתחנת קלפי מספר 153. ע"י כך קבענו את העובדה הראשונה: הצביע איש
שהייתה לו זכות בחירה.

חשאלה השניה המתעוררת היא האם החייל הזה
לא הצביע פעמיים, במקרה שהיה במחנה צבא קרוב למקום מגוריו, יצא
מהמחנה באותו יום, הצביע במקום מגוריו ופס במחנה. אמנם אפשר להגיד
שהייתה חותמת על תעודת הזהות, וזה כבר פותר את הבעיה, מבלי שיהיה
צורך לבדוק בדיקה נוספת, כי חייל שהצביע במחנה לא יוכל כבר להצביע
בתחנת קלפי אזרחית שבה יש לו זכות בחירה. אך כיון שהנחתנו היא
כי צריכה להיות ביקורת כפולה, גם ברשימה וגם ע"י חותמת, אם נרצה
לבדוק גם את הרשימה כדי להבטיח שחייל לא יצביע פעמיים, לא תהיה
ברירה אחרת אלא להבטיח כי רשימות הבוחרים שועדות הקלפי משתמשות בהן,
שבהן נמחק שמו של כל בוחר שהצביע, יועברו לועדת הבחירות המרכזית
מכל הקלפיות בארץ. זוהי עבודה עצומה, ויש להבטיח כי יעבירו זאת לועדת
נאמר, תוך יומיים. אם נצליח בכך, נוכל לבדוק גם אם החייל לא הצביע
גם בתחנת קלפי אזרחית.

אני מבין את הגורם של הסודיות. אבל נדמה
לי שאם אנחנו נותנים לחיילים אפשרות להצביע בתחנות קלפי צבאיות או
אזרחיות, יימצא מספר ניכר של חיילים שיצביע בתחנות קלפי אזרחיות,

א. צילן:

(א. מויאל: מספר יהיה מועט מאוד). ע"י כך לא תהיה כל אפשרות לקבוע

מהו המספר.

אלוף-משנה א. מויאל: לאחר הבירור הזה אני רוצה להסביר כי

התנגדותנו היא בטחונית בלבד. איננו רוצים

כי במרכז ידוע יודע למספר אנשים כה רב מספר האנשים המשרתים בצבא. כמו

כן אנחנו רוצים למנוע את האפשרות שיוודע למספר אנשים כה רב מבנה

הדעות הפוליטיות בצבא. אם לפי סעיף 52(ג) תרוכז/ ספירה קולות כל

אלה שהצביעו בצבא, במקום אחד - לא תעזור כל שיטה כדי למנוע את גילוי

מספר האנשים שהצביעו בצבא ואיך הצביעו בצבא. אנחנו רק מצביעים לפניכם

על הקשיים העומדים בפנינו. איננו רוצים שהדברים האלה יתגלו. אנחנו

מאמינים כי זה בטחון המדינה ולא בטחון הצבא, האופר לגלות את מספר

המצביעים בצבא ואת הרכב הדעות של אנשי הצבא. אנחנו מאמינים כי אפשר

למנוע זאת ע"י כך שועדת הבחירות המרכזית תקבע הסדר מדויק איך ייעשה

הדבר הזה. מר צילן אומר כי פשוט מאוד להעביר את הקלפיות הצבאיות

למרכז. לדעתי, זה דבר מסובך מאוד. אנחנו צריכים להעביר את הקלפיות

ע"י משמר. אינני יודע מה ידרשו, מה יהיה מבנה המשמר; אם הוא יהיה

משמש של חיילים או שיהיה לו מבנה פוליטי. כל הדברים האלה צריכים

להיקבע ברורות, מפני שאין תנאי הבחירות בצבא דומים לתנאי הבחירות

בקרבת האזרחים. (י. בורג: היש לכם מושג מה יהיה מספר הקלפיות בצבא?)

אנחנו מניחים שיהיו בין 160 ל-200 קלפיות בצבא, ויהיו קלפיות שלפי

טיבן יהיו קלפיות ניידות. בגבולות ידועים של המדינה יהיה הכרח להעביר

את הקלפיות ממשלט למשלט, ממקום למקום. אנחנו נצטרך לקבל את הסודיות

הגמורה הזאת. אנחנו מוצאים כי האופן היחיד בו אפשר להשיג את הסודיות

הזאת הוא שהפרוצדורה לעריכת הבחירות בצבא תיקבע ע"י ועדת הבחירות

המרכזית בהסכמת שר הבטחון. אנחנו דורשים את הסכמת שר הבטחון. אם אינכם

רואים זאת לאפשרי ואתם רוצים להוציא את המלים "הסכמת שר הבטחון",

היינו מבקשים כי ספירת הקולות תיקבע לא ע"י ועדת הבחירות המרכזית אלא

ע"י ועדה מצומצמת, נאמר, של יו"ר ועדת הבחירות המרכזית יחד עם סגנו,

או בכל אופן מספר מינימלי ביותר. אנחנו מציעים לכם לאפשר לוועדה

הבחירות המרכזית, בהסכמתו של שר הבטחון לקבוע את הדרך להבטחת

הדברים שביקשתי. אם לא תסכימו לשר הבטחון, מכיון שאתם חושבים כי שר

א. מויאל:

הבטחון מיצג מפלגה, אני מבקש שתכתבו במקום זאת: "בהסכמת הרמטכ"ל".

ד. בר-רב-האי: אני בדרך כלל מסכים למסקנתו חסופית של

ב"כ הצבא, היינו, שיש שטח שהוא כל כך

עדין שיש הכרח להשאיר את הענין להסכמת שר הבטחון או הרמטכ"ל. לו הייתה רואה בכך פתרון, הייתי מסכים שיהיה זה הרמטכ"ל, אבל לא זה הקובע.

נדמה לי כי במקרה זה אנחנו צריכים להתגבר על כמה היסוסים

ולחשוב כי אפילו ועדת הבחירות המרכזית אינה יכולה להיות חופשית לגמרי

בשטח עדין זה. הדוגמא שהביא מר מויאל מזכירה לי מה שהיה לפני שלוש

שנים. אז הלכנו רק עד מחצית הדרך בכיוון שלנו. רצינו למנוע שיוודע

ההרכב המפלגתי של כל קלפי צבאית, כלומר, של כל יחידה צבאית. עשינו

זאת ע"י כך שבניגוד למקובל בקלפיות אזרחיות - שהספירה נעשית מיד על

המקום - ריכזנו את כל המעטפות מכל הקלפיות הצבאיות - יחד. לא נראה

לי איך נוכל למנוע ספירה כללית של הקולות בצבא. ריכוז הקלפיות

הצבאיות ובדיקה הכשרות של כל מעטפה כפולה, זוהי עבודה לא-פשוטה.

יהיה צורך לבדוק רבבות מעטפות. אם אנחנו מקבלים את ההנחה כי הספירה

של קולות החיילים תהיה משותפת ורק לאחר שיבדקו את כל הרבבות של

הקולות, זה אומר שיחזיקו את המדינה במתיחות מסוימת מינימום שבוע

ימים לאחר הבחירות, כי איש לא ידע מה נמצא בתוך הקלפיות. אינני

יודע אם זה בריא בשביל המדינה. בבחירות הקודמות, כרי לשמור מפני

אפשרות שיוודע מספר החיילים, לא פרסמנו את מספר החיילים ולא פרסמנו

גם את החוצאות של הבחירות בקרב אזרחים, אלא באחוזים, כי אם לאו, אשר

היה ע"י צירוף של מספרים לדעת מהו מספר החיילים. ראינו את כל הצבא

כאיזור אחד, איזור 16. רק כאשר ידענו את תוצאות הבחירות באיזור 16,

והתוצאות האלה היו ידועות לחבר אנשים, לא במספר כה קטן, רק אז

פרסמנו את התוצאות הכלליות במספרים. הדבר הזה אינו יכול להיות ידוע

למספר אנשים קטן בלבד, כי היו יחד עם כמה אנשים אינם יכולים לספר

את כל הקולות; סופרים זאת אנשים נאמנים ביותר, אבל כמה עשרות אנשים.

את"כ סכמנו את תוצאות הבחירות: היו 506 בעלי זכות בחירה, והצביעו

440 אלף. לא אמרנו כמה מהם חיילים וכמה מהם - אזרחים. אבל עשרות

אנשים ידעו זאת. לא היה ידוע איך הצביעה חטיבה זאת או אחרת; זאת לא

ידע אף אחד. אבל היו עשרות אנשים שידעו מה ההרכב של הצבא בשלמותו.

ד. בר-רב-האי:

אם רוצים למנוע זאת, צריך לחפש צורה אחרת של פירת הקולות. ע"י כל שיטה אחרת נגרום לעיכוב בפירסום התוצאות. בשוריה, למשל, עוברים לפחות שבועיים עד שנודעות תוצאות הבחירות, כי שיטה החישוב שם מסובכת מאוד. אך עלינו לקחת בחשבון את המתח הפוליטי בישוב שלנו. כשאני שוקל מה יותר חשוב: בטחון הצבא וסודותיו או סיפוק הסקרנות האזרחית ובבטח הטוב של המלה, אני בוחר את השמירה על הבטחון, ואני נוטה לכך שנמצא דרך לשמור על הסודות הצבאיים שנציגי משרד הבטחון הודיעו כי הם מעוניינים בשמירתם. הצבא עומד לרשות המדינה, ואין זה מעניין אותי לאחר הבחירות איך היתה ההצבעה בצבא ואיך נחלקו הקולות בין המפלגות השונות. לכן הכרחי כי החקנות והפידורים שיעשה ע"י ועדת הבחירות המרכזית בקשר עם הבחירות בצבא, ובמיוחד בקשר עם ספירת הקולות של החיילים, ייעשו בהסכמת שר הבטחון או הרמטכ"ל.

(אח"כ רשמה לרפ.)

(לפני כן רשמה רל)

לר/רש.

(ועדת משפחה של חוקה, חוק ומשפט) - 45 -
12.4.1951

היו"ר נ. ניר: הצבא מציע שהספירה לא תהיה מרכזית, אלא תיעשה בחלקים חלקיים.

מ. בן-עמי: מבחינה טכנית יכבד מאד שלא לרכז את כל הקולות במקום אחד. הביקורת אינה נעשית על ידי ועדות הקלפי עצמן, אלא על ידי ועדת הבחירות המרכזית. נפצל אח ועדת הבחירות המרכזית לוועדות משנה שכל אחת מהן תבדוק בשטח מסויים.

ח. רובין: ספירת הקולות במפורז לא תחפז, כי אז לא תוכל להיות כל ביקורת על הצבעה כפולה.

אלוף משנה א. מויאל: ברצוננו להציע שהספירה תיעשה על ידי אותה הקלפי בה רשום החייל. כל חייל יקבל תקופה ידועה לפני הבחירות הודעה על מקום הקלפי בה הוא רשום. פרט זה ירשום החייל על המעטפה השנייה בעת ההצבעה ומעטפה זו פלוס המעטפה הראשונה תועברנה לקלפי בה החייל רשום.

ח. רובין: ועדת הבחירות מקבלת סמכותה על ידי הכנסת. לא ייתכן שהיא תפעל בשטח זה או אחר מתוך הסכמה, ביחוד כשלא נאמר כאן מה ייעשה כשאין הסכמה בין שני הגורמים. אני יכול להסכים לכך שיש חובה של התייעצות מוקדמת עם באי כוח משרד הבטחון.

אני מקבל את ההנחה מראש שכל מי שאינו איש צבא או עובד משרד הבטחון חשוד בחוסר נאמנות. אותה הנאמנות אשר קיימת לגבי הנ"ל צריכה להיות גם לגבי אותו החוג המצומצם של אנשים אשר מטעם ועדת הבחירות יעסקו בספירת קולותיהם של החיילים. מבחינה זו נאמנים עלי כל נציגי המפלגות היושבים בכנסת, ללא יוצא מן הכלל, בה במידה שנאמן עלי כל עובד בצבא.

ח. טובי: אני מסכים לכל סידור שנקבע בחוק, אבל בתנאי

שהיה השתתפות של נציגי כל המפלגות. אני

מתנגד לכל נסיון להרחיק איזה שהוא נציג של איזו מפלגה או רשימה מלהשתתף בצורה שווה עם כל יתר נציגי הרשימות בספירת הקולות של הצבא. יש כאן נסיון מצד נציגי משרד הבטחון - ונסיון שאיני

רוצה להיכנס לכוונותיו - להרחיק את נציגי מפלגתי מלהשתתף בפעולה זו.

אני מתנגד בכל חוקף לכל נסיון להטיל צל על נאמנות נציגי מפלגתי לבטחון

המדינה. נציגי מפלגתי יהיו נאמנים לבטחון המדינה לא פחות מאשר מאתריים.

י. בדר:

אני מבין שועדת הבחירות המרכזית היא קודם כל שלוחת הכנסת ואפילו הרכבה כהרכב הכנסת. עלכן אנו יכולים להתליט בענין זה בכנסת גם ללא הסכמת שר הבטחון, אלא רק אחרי שנשמע אותו ואנו יכולים להתליט נוסף לכך גם בוועדת הבחירות המרכזית. איני רואה מדוע יש לחת לשר הבטחון בענין זה עמדה יותר חזקה במובן משפטי מאשר יש לו.

אני מוכן מראש להסכים לכל סידור שלא יפגע בבטחון המדינה, אך איני מוכן לחת לשר הבטחון צ'קים בלנקו.

י. בר-יהודה:

הסכנה העיקרית היא בגילוי הרכב כל יחידה ואיחידה ולא בגילוי המספר הכולל של כל החיילים בצבאנו.

דבר זה ניתן בספירה אזורית ומקומית לשמירה מוחלטת: קוראים את המעטפה הראשונה, רואים אם החייל בעל זכות בחירה ומכניסים אותה לתיבה בתוכה אפשר לערבב מעטפות מיחידות שונות.

א. לנקין:

אני מעריך את האינטרסים של הצבא והבטחון מעל לכל.

אילו ידעתי שהבחירות עצמן פוגעות בבטחון המדינה, הייתי מוותר עליהן בכלל. יש זכות לבקש מנציגי משרד הבטחון לסמוך על כל חברי הועדה היושבים כאן, שכל אחד מהם אינו רוצה בענייני בטחון המדינה ובסודותיה הצבאיים וכי אזנינו קשובות לכל הצעה וחקנה אשר תעזור להבטחת הסודות הצבאיים.

האם דרושה הסכמת שר הבטחון או היוועצות בו?

אילו היינו שומעים מב"כ הצבא הצעה שכל סדרי הבחירות בצבע ייקבעו על ידי שר הבטחון מחוץ דאגה לשמירת סודיותם, הייתי מבין את העקביות שבהצעה זו. אולם, הם מציעים שועדת הבחירות המרכזית תקבע זאת בהסכמת שר הבטחון. איזו המצאה גאונית יכולה להיות אצל שר הבטחון שלא עלתה על דעת חברי ועדת חוקה, חוק ומשפט או על דעת חברי ועדת הבחירות המרכזית ושרק הצעה זו תציל את בטחון המדינה? ושרק בהסכמתו בניגוד ל-33 דעות אפשר להתליט על איזו שהיא תקנה? איני רואה בכך כל הגיון.

ב.צ. דינבורג: אני מבין שחברי הוועדה מתנגדים להצעה מפני שהם חושבים

שאי אפשר לתלות הוצאה לפועל של ועדת הבחירות בהסכמת

רשות מבצעת. המלה "התייעצות" מוציאה את היזמה והדאגה מרשות הועדה.

"לפי המלצת רבנות יעצות".

不吹不灰不

הגיושר י. ב. יהודה: ההצעות שאני מעמיד להצבעה הן:

(1) בהסכמת שר הבטחון;

(2) בהתייעצות מוקדמת.

אם תתקבל ההצעה השניה, ישנם שני תיקונים: של חבר הועדה דינבורג
האומר: "בהמלצת ובהחלטות מוקדמת". הצעתו של חבר הועדה כסה:
"בהחלטות מוקדמת ועם רשות לשר הבטחון לערער על החלטה זו בפני
ועדת חוץ ובטחון של הכנסת".

ה צ ב ע ה

בועד : "בהמלצה" אמצעים לאפשרות פיקודת המבחן - 1

בעד " בהסכמת שר הבטחון " - 7.

בעד "לאחר התייעצות" או "בהתייעצות מוקדמת" - 10.

הוחלט לכתוב: לאחר החי' עצות, מוקדמת.

היו"ר י. בר-יהודה: אני מצביע עתה את הצעת התוספת של חבר הועדה
בסוף.

ה א ב ע ה

10 - בעד הצעת החוספה

8 - 7 1 1

ההצעה נחקבלה.

ה ס ת י ג ו ת : לחברי הועדה ח. רובין וז. טובי.

היו"ר י. בר-יהודה:

סיימנו את הדיון בכל הסעיפים הנוגעים לאנשי

צבא. אני מודה לב"כ משרד הבטחון ומבקש את

סליחתם על שהעסקנו אותם זמן רב מדי.

(מר נ. ניר חוזר לנהל את הישיבה)

אלוף משנה י. מויאל:

אני מודה לחברי הועדה וליו"ר הועדה על

הקשבתם לדברינו.

היו"ר נ. ניר :

ברור כי עד שעה 4.00 או עד 3.00 לא נספיק

לסיים את הדיון בחוק. קיימנו עתה ישיבת

הנשיאות; הנשיאות מוכנה - אם נבקש ממנה - לבטל את ישיבת הכנסת של

היום כדי שנוכל לשבת עד 2.00 ומ-2 עד 4 ננוח ונחדש את ישיבתנו מ-4

עד 9 בערב. יש תקווה שעד שעה זו נסיים את עבודתנו. ישיבת הכנסת תתחיל

איפוא מחר בשעה 9.00 בבוקר ותדון בחוק יום השואה ויום העצמאות ובעוד

כמה סעיפים קטנים העומדים לסדר יומה וכל יתר שעות היום תדון בחוק

הבחירות.

א. פרמינגר :

נמשיך את ישיבת הועדה ללא הפסקה ושהערב

תתקיים ישיבת המליאה.

ח. רובין :

אפשר לקיים הערב ישיבת כנסת לשם דיון בכל

הסעיפים הקטנים הנ"ל.

היו"ר נ. ניר :

מלבד עבודת הועדה יש להתחשב גם בעבודת עובדי

הכנסת אשר צריכים להכפיל 18 דפים של החוק

בסנטיל ואת דפי ההסתייגויות. איני יודע אם הם יספיקו לעשות זאת

עוד היום.

י. בר-יהודה :

לא אנו מקובעים את סדר היום של ישיבות המליאה.

אל נציע הצעות לסדר היום. לכל היותר באפשרותנו

לבקש שלמחר בבוקר יהיה שולחן המליאה ריק מכל הצעות אחרות אלא ו שנדון

מחר רק בחוק הבחירות.

א. לנקין :

אפשר לקיים הערב ישיבת המליאה לשם דיון בכל

הסעיפים הקטנים. יתכן שנספיק אף להתחיל הערב

את הדיון על החוק.

י. בורג :

מנקודת המבט של הנשיאות אין דבר יותר בלתי-נאה

מאשר לקבוע ישיבות מליאה ולא לקיימן או לקבוע

על כן אני מציע שנמשיך בישיבת הועדה; לפנינו כל היום והלילה. מחר נקיים את ישיבת הכנסת, ולא נורא אם בתחילת הישיבה, במשך חצי שעה או שעה נדון בכמה סעיפים קטנים.

י. לם : נבקש מהנשיאות לדאוג לכך שלחברי הכנסת שאין

מכוניות תהיה האפשרות לחזור מחר לאחר הישיבה

לביתם.

איני רואה מדוע לא תוכל המליאה לדון היום.

ומחר לגשת להצבעות.

היו"ר נ. ניר : יש שתי הצעות. האחת - שנפנה לנשיאות ונבקשה

לדחות את ישיבת המליאה עד 20.00. השניה -

לבקש את הנשיאות לדחות את ישיבת המליאה למחר בבוקר. אני מצביע את שפי ההצעות.

ה צ ב ע ה

בעד דחיית הישיבה עד 20.00 הערב - 9,

בעד דחיית הישיבה למחר - 6.

הוחלט לפנות לנשיאות לבקשה
לדחות את ישיבת המליאה עד
שעה 20.00, הערב.

בעד הפסקת הישיבה למשך שעה אחת בלבד לצהריים - 10,

בעד הפסקת הישיבה למשך שעתיים לצהריים - 6

הוחלט להפסיק את הישיבה
לשעה אחת בלבד.

היו"ר נ. ניר : ישנן הסתייגויות של חברי כנסת שאינם חברי

הועדה שעלינו להצביע עליהן ולהצביע אם אנו

נותנים למסתייגים זכות להסתייגות.

לסעיף מס. 2 של חוק הבחירות ישנה הצעה של

חבר הכנסת ילין-מור המציג לאחר המלים: "מגיל 21 שנה ומעלה" להוסיף:

"היודע את השפה העברית בכתב ובעל-פה".

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת ילין-מור - 3,

נ ג ד - רוב.

ההצעה לא נתקבלה.

ה ס ת י י ג ו ת : בהתאם להחלטת הועדה ניתנת לחבר הכנסת ילין-מור זכות הסתייגות להציע את הצעתו הנ"ל.

ועדת חוקה
11.4.51

היו"ר נ. ניר : לסעיף מס. 1 ישנה הסתייגות של חבר הכנסת ה.קוק
המציע, בפסקא 2, אחרי המלים: "ש"ט-1949, להוסיף:
"ואשר קיבל נתינות ישראלית".

י. בר-יהודה : ישנה הסתייגות באותו ענין לחבר הועדה י. בדר.
אצביע בעד מתן רשות להסתייגות לכל אחד מחברי
הכנסת שאני מתנגד להצעתו אם לא ימצא חבר
ועדה אשר מסתייג באותו ענין. אבל, אם נמצא חבר ועדה המסתייג בענין כזה,
אין להרשות לעוד חברי כנסת להסתייג באותו ענין.

מ. בן-עמי : הרעיון שהביע חבר הועדה בר-יהודה הוא מסוכן.
איני מדבר כרגע על עצם ההסתייגות, אלא רק
על הדעה שהובעה על ידי מר בר-יהודה. לא עצם ההסתייגות קובעת, אלא ההנמקה.
משום כך אנו רואים ש-4 או 3 אנשים מסתייגים לדבר אחד וכל אחד מהם מנמק
את הסתייגותו בצורה אחרת.

ה צ ב ע ה

בעד מתן זכות הסתייגות לחבר הכנסת ה.קוק
לסעיף 1, פסקא 2 - 7,
נ ג ד - 8.

הוחלט שלא לתת לחבר הכנסת
ה.קוק זכות להסתייגות
בענין הנ"ל.

היו"ר נ. ניר : ישנה הסתייגות של חבר הכנסת ה.קוק: לסעיף 1
להוסיף פסקא (3) האומרת:
"הכנסת תהיה מורכבת משני בתים,

הבית הראשון יקרא בית המחוקקים והבית השני יקרא הסנט. בבית המחוקקים
יהיו 90 חבר ובסנט 30."

בתור יו"ר אני מודיע לחברי הועדה שהסתייגות
זו אינה שייכת לחוק הבחירות. אם הסתייגות זו תתקבל, הבחירות תוכלנה
להתקיים רק בעוד זמן רב ולא בהקדם, כפי שאנו רוצים לקיימן.

י. לם : באופן עקרוני אני בעד ההצעה לקיים שני בתים.
אולם, לדעתי אין מקומה של ההצעה בחוק זה, כי גם
לא כתוב בחוק על הבית האחד. אצאצאצא אני מציע שועדת החוקה תחליט לדחות את
הדיון על הצעה זו לאחת מישיבותיה הבאות.

ה צ ב ע ה

בעד הדעה שהסתייגותו של ה.קוק שייכת לחוק זה - 9,
נ ג ד - הוחלט שהצעת שייכת לחוק הבחירות. 7.

לר.

ועדת חוקה
11.4.51

י. בדר :

כיוון שהצעת חבר הכנסת ה. קוק דורשת שיטת בחירות

חדשה שלא היתה עד כה בדיון, אני מציע שננהג

בהתאם להחלטת ועדת הכנסת ששמענו עליה גם במליאה והיא, כי אם קיימת בעיה חדשה, או נושא חדש, דרושה החלטת ועדת הכנסת. א. חושבני שרק ועדת הכנסת יכולה להחליט על דיון בעניין זה. בכל אופן, אם יוחלט בוועדה על דיון, הריני מודיע שלא אוכל להשתתף בו מבלי להתייעץ תחילה עם סיעתי.

י. בר-יחודה :

אני מודה שלא לקחתי בחשבון בעת הצבעתי, כי אם

יש מקום להצעת מר קוק, הרי מקומה צריך להיות

בחוק המעבר. על כן אני משנה את הצבעתי.

היו"ר נ. ניר :

אני מצביע שנית אם אהצעה של מר קוק שייכת

לחוק הבחירות או לא.

ה ע ב ע ה
אינה

בעד הדעה שהצעת מר קוק/שייכת לחוק הבחירות לכנסת השניה
אם מאחר שנתקבל חוק מעבר לכנסת השניה
10 -
1 -

היות והצעת מר קוק אינה שייכת לחוק הבחירות,
החליטה הועדה לתת לו זכות הסתייגות
להציע את הצעתו הנ"ל.

היו"ר נ. ניר :

לחבר הכנסת ה. קוק ישנה הסתייגות לסעיף 1:

להוסיף פיסקא (4) האומרת: "שפת הדיבור בכנסת

תהיה עברית. חבר בכנסת שאינו שולט בשפת המדינה רשאי שדבריו יוקראו בכנסת על ידי מזכיר הכנסת או אדם ממונה על ידו".

ה. קוק :

לפני כחדשיים הגשתי הצעת חוק יסוד בשם: "שפת-

המדינה". הסברתי ליו"ר ונסיתי להביא זאת גם

בפני הכנסת, כי חוק זה הוא חלק מחוקי הבחירות. אם הועדה תחליט לקיים דיון על הצעתי שהונחה על שולחן הכנסת, אסיר את הסתייגותי הנ"ל.

היו"ר נ. ניר :

הועדה אינה יכולה להחליט על דיון בכנסת, אלא רק

אם ההצעה שייכת לחוק הבחירות או לאו. עלינו

להצביע על כך.

ה ע ב ע ה

פה אחד הוחלט שהצעת מר ה. קוק אינה שייכת לחוק הבחירות.

היו"ר נ. ניר :

לסעיף מס. 2 מציע חבר הכנסת ה. קוק: אחרי המלה

"הקודם" להוסיף: "ושוא נתין מדינת-ישראל".

החלטה :

היות והצעה זו תוכנה כהצעת מר קוק לסעיף מס. 1(2), החליטה הועדה, פה אחד, לקבל לגביה אותה החלטה שקיבלה לגבי הצעתו הנ"ל של מר קוק.

לסעיף מס. 5 מציע חבר הכנסת ה. קוק, במקום 151
חברי כנסת, לכתוב 121.

היו"ר נ. ניר :

ה צ ב ע ה

בעד מתן זכות הסתייגות לחבר הכנסת ה. קוק בענין הנ"ל - רוב,
נ ג ד - מיעוט.

הוחלט לתת למר קוק זכות הסתייגות
להציע את הצעתו הנ"ל.

היתה לנו ישיבת הנשיאות בה השתתף גם יו"ר הועדה

י. שפרינצק :

אשר הסביר לי כי לא כדאי להפריע היום לעבודת
הועדה ועל כן לא לקיים היום את ישיבת הכנסת. קיבלנו החלטה כזו ובקשתי מאת
מר ניר להודיע זאת באופן פורמאלי לוועדה.

אם כן נקיים היום ישיבת הכנסת, לא נספיק הרבה.
הענינים הקטנים העומדים לסדר היום, והדחופים, הדיון בהם לא יארך זמן רב.
אי-אפשר לקרוא לישיבת כנסת לשעה וחצי בלבד. על כן אני מודיע לכם שישיבת
הכנסת תיפתח מחר בשעה 8.30 בבוקר.

לסעיף מס. 7 ישנה הסתייגות של חבר הכנסת

היו"ר נ. ניר :

ע. ז' בוטינסקי המציע להוסיף אחרי המלה "חשאיות"

את המלים: "אזוריות ורוביות-יחסיות".

בענין זה הצבענו ולא אצביע שנית לעצם הענין.

השאלה שנצביע עליה עתה היא אם לתת לחבר הכנסת ז' בוטינסקי זכות להסתייגות.

ה צ ב ע ה

ברוב דעות הוחלט לתת לחבר הכנסת ע. ז' בוטינסקי

זכות להסתייגות כנ"ל.

חבר הכנסת ה. קוק מציע להוסיף לסעיף 7 פסקא (ב)

היו"ר נ. ניר :

כלהלן: "ועדת הבחירות המרכזית תקבע את הסדורים

המתאימים לבחירות בהתאם לאמור בפסקא (א)."

הוחלט לתת לחבר הכנסת ה. קוק זכות הסתייגות

להציע את הצעתו הנ"ל.

אבקש לרשום לי שתי הסתייגויות לסעיף 12:

י. בר-יהודה :

ל-12(א) - שיו"ר ועדת הבחירות המרכזית וסגן יו"ר

ועדת הבחירות המרכזית יהיו מתוך שופטי בית-המשפט העליון, - שייבחרו לכך

על ידי שופטים אלה. ואז יש למחוק את סעיף 12(ב).

צאצא אם נתקבלה כבר הצעה למחוק את הסעיף,

הריני מגיש הסתייגות אלטרנטיבית: במקום 5 מחברי הועדה מ⁶ הטיעות הגדולות,
לכתוב 6.

היו"ר נ. ניר :

בסעיף מס. 13 יש הסתייגות לחבר הכנסת ה. קוק

המזיע להוסיף פיסקא (ד) לאמר: "יו"ר ועדת

הבחירות האזוריות יהיה אחד משופטי בית-הדין המחוזי ושני סגני יו"ר שיבחרו
על ידי הועדה."

ללא התנגדות הוחלט לתת לחבר הכנסת ה. קוק
זכות אהסתייגות לסעיף 13(ד).

סעיף מס. 14 : (א) ועדות קלפי יתמנו על ידי ועדות הבחירות

האזוריות באישורה של ועדת הבחירות המרכזית.

היו"ר נ. ניר : אתמול התחלנו לדון בסעיף זה והחלטנו כי בסעיף

14(א) איננו משנים דבר לעת עתה.

סעיף 14(ב):

מספר חבריה והרכבה הסייעת של כל ועדת קלפי

ייקבעו על ידי ועדת הבחירות המרכזית, ובלבד שבכל

ועדת קלפי יהיו מיוצגות לא פחות משלוש סיעות מבין

סיעות הכנסת הראשונה.

ח. טובי :

אני מציע להוסיף לסעיף 14(ב) פיסקא האומרת:

"ובתנאי שכל הסיעות בועדת הבחירות האזוריות

תהיינה מיוצגות בקלפיות".

י. בר-יהודה:

למעשה יש לכתוב: "מבין כל הסיעות המיוצגות בועדת-

הבחירות המרכזית". יש להכניס פיסקא זו לאחר

המלים "על ידי ועדת הבחירות המרכזית".

ההצעה נקבלה ללא כל התנגדות.

סעיף 14(ג):

לכל חבר של ועדת קלפי יהיה ממלא מקום קבוע שאף

הוא יתמנה על ידי ועדת הבחירות האזוריות באישורה

של ועדת הבחירות המרכזית.

ח. רובין:

אני מציע למחוק את המלים: "באישורה של ועדת

הבחירות המרכזית".

ההצעה נתקבלה ללא כל התנגדות.

סעיף 14(ד):

כל ועדת קלפי תבחר מבין חבריה יושב ראש וסגן

יושב ראש.

ח. רובין :

אני מציע לכתוב: "ועדת הבחירות האזורית תמנה את

היושב-ראש וסגן היושב-ראש של כל ועדת קלפי

מבין חבריה."

ההצעה נתקבלה ללא כל התנגדות.

סעיף מס. 15 : (א) הודעה על הרכבה של ועדת הבחירות המרכזית תפורסם ב"רשומות" תוך 10 ימים מיום הרכבתה.

א. צילן : אני מציע לכתוב: "הודעה על הרכבן של ועדות-הבחירות האזוריות תפורסם על ידי ועדת הבחירות המרכזית בתחומי אזוריהם, במקומות ובצורה שתקבע ועדת הבחירות המרכזית. הודעה על הרכבן של ועדות הקלפי תפורסם על ידי הועדה האזורית בצורה ובמקום שייקבע על ידה בהתאם להוראות כלליות של ועדת הבחירות המרכזית".

ההצעה נתקבלה ללא התנגדות.

סעיף מס. 15(ב): הודעה על הרכבן של ועדות הבחירות האזוריות ושל ועדות הקלפי תפורסם בתחום אזוריהן במקום ובצורה שתקבע ועדת הבחירות המרכזית.

ה ס ע י פ נ ת ק ב ל אאאאא אאאאא

סעיף מס. 16 : (א) המניין בישיבות של ועדת הבחירות המרכזית ושל ועדת בחירות אזורית יהיה שליש מחברי הועדה וביניהם היושב ראש או סגנו; בישיבת ועדת קלפי - מחצית חברי הועדה וביניהם היוש ראש או סגנו; ובלבד שכל חברי הועדה הוזמנו כהלכה.

הוחלט במקום המלה "סגנו" לכתוב "סגן". בסופא של הסעיף, במקום שמופיעה המלה "סגנו" - לכתוב: "סגן היו"ר".

א. צילן : אני מציע: "ישיבות ועדת הבחירות המרכזית, ועדות הבחירות האזוריות וועדות הקלפי - חוקיות בכל מספר הנוכחים ובלבד שנוכח בהם היו"ר או אחד מסגניו; ובלבד שכל חברי הועדה הוזמנו לישיבה כהלכה".

ע. אסף : אני מציע: "שעתיים אחר המועד שנקבע לפתיחת הישיבה, תהיה הישיבה חוקית בכל מספר המשתתפים".

י. בר-יהודה : אני מציע להבדיל בין ועדת הבחירות המרכזית והאזורית ובין ועדת הקלפי. ועדת הבחירות המרכזית, יכולה אף להתאסף כעבור חצי יום משעה שהוזמנה; גם אם ועדת הקלפי לא תתאסף בדיוק בזמן לא יהיה בכך משום אסון. אאאא בנוגע לוועדת הבחירות האזורית והמרכזית אני מציע להשאיר מה שכתוב בחוק. אולם, בנוגע לוועדת הקלפי צריך

ועדת חוקה
11.4.51

לכתוב לא רק שהוזמנו כהלכה, אלא "שהוזמנו לפחות יום לפני כן".

בקשר לוועדות הקלפי יש לציין כי מחכים לפתיחת

הישיבה אפילו שעה לאחר ששעה שנקבעה. אם קבענו שלכל חבר ועדת קלפי יהיה

ממלא מקום שיתמנה על ידי ועדת הבחירות האזורית, הרי שבמשך שעה זו

יוכלו להספיק למנות את ממלאי המקומות בחלק מהמקומות.

ברצוני להפנות את תשומת לב חברי הועדה כי בהתאם

א. צילן :

לניסוח החוק יש לוועדת הקלפי תפקידים בקשר

לקבלת קולות ביום הבחירות. מה שמציע חבר הועדה בר-יהודה מתקבל פחות או

יותר על הדעת לגבי יום הבחירות. אבל, באחד מסעיפי החוק כתוב שועדת-הקלפי

אף צריכה לטפל גם בתפקידים נוספים, ומה יהיה עליהם?

הצעת מר צילן נתקבלה פה אחד.

במקום המלה "כהלכה" יש לכתוב: "באופן יעיל ומספיק".

י. קליבנוב:

ישנה הצעה של חבר הועדה בר-יהודה המציע להוסיף:

היו"ר נ. ניר :

"בתנאי שיוזמנו 24 שעות לפני הישיבה".

ה צ ב ע ה

בעד הצעת י. בר-יהודה - 9

נ ג ד - 7

ההצעה נתקבלה

בנוגע לוועדת הקלפי, מטעם, כי אם במשך שעה לא

היו"ר נ. ניר :

יבוא המניין החוקי, ישיבתה תיפתח בכל מספר

משתתפים ובתנאי שנוכח היו"ר או סגן.

(הישיבה נסתיימה בשעה 13.30)